

Rekommenderade åtgärder för att bekämpa barnfattigdom i en välfärdsstat

En narrativ litteraturöversikt

Joanna Kock & Erica Sjöberg

Examensarbete
Det sociala området
2020

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	21681, 23495
Författare:	Joanna Kock, Erica Sjöberg
Arbetets namn:	Rekommenderade åtgärder för att bekämpa barnfattigdom i en välfärdsstat : En narrativ litteraturoversikt.
Handledare (Arcada):	Åsa Rosengren
Uppdragsgivare:	Borgå stad
<p>Sammandrag:</p> <p>Barn som är uppväxta i fattiga familjer löper större risk för social utestängning och hälsoproblem. Därför är det oroande att barnfattigdomen har ökat i Finland. Det här arbetet är en beställning av Borgå stad som vill utveckla sitt familjecenter. Huvudtemat för arbetet är relativ barnfattigdom. Syftet är att sammanställa forskning som lyfter fram åtgärder som kan minska eller förebygga barnfattigdom. Arbetets frågeställning är: Vilka insatser och strategier kan användas i bekämpning av barnfattigdom i en välfärdsstat? Tidigare forskning lyfter fram risker som kan leda till fattigdom och fattigdomens påverkan på barnet. Som teoretisk referensram används skyddsfaktorer eftersom det är viktigt att förstå dem i olika nivåer vid utformning av insatser och strategier mot barnfattigdom. Frågeställningen besvaras genom en narrativ litteraturoversikt vars analysmetod är induktiv innehållsanalys. Resultatet baserar sig på nio artiklar som har gett svar på åtgärder som en välfärdsstat med dess kommuner kan använda i bekämpning av barnfattigdom. De huvudsakliga områden som staten och kommuner behöver lägga fokus på är: arbetsmarknadspolitik, familjeförmåner och social service. Aktiv arbetsmarknadspolitik hjälper föräldrar att etablera sig på arbetsmarknaden och genom stabila arbetskontrakt blir följden långvariga regelbundna inkomster. Det är även fördelaktigt att minimilöner höjs. Vad gällande familjeförmåner borde de höjas och utökas i flera former för att ge familjer skälig levnadsnivå och ökad möjlighet att kunna bli självförsörjande. Familjeförmåner behöver också vara mer lättillgängliga. Sista området är social service som borde utformas för att på bästa sätt motsvara befolkningens behov. Fokus borde ligga på att erbjuda effektiva stödsystem för nyblivna föräldrar och att investera i daghem och skolor för att de ska uppnå kvalitet och flexibilitet. Det behöver också finnas ekonomirådgivning och att fritidsaktiviteter möjliggörs för barn och hela familjen. Dessa åtgärder är rekommendationer och bör anpassas efter statens och kommunernas enskilda situationer som börjar med en kartläggning.</p>	
Nyckelord:	Barnfattigdom, riskfaktorer, skyddsfaktorer, åtgärder, arbetsmarknadspolitik, familjeförmåner, social service, Borgå stad.
Sidantal:	50
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	11.05.2020

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	21681, 23495
Author:	Joanna Kock, Erica Sjöberg
Title:	Recommended measures to combat child poverty in a welfare state : a narrative literary review
Supervisor (Arcada):	Åsa Rosengren
Commissioned by:	City of Porvoo
<p>Abstract:</p> <p>Children who grow up in poor families are at greater risk of social exclusion and health problems. That is why it is worrying that child poverty has increased in Finland. This thesis has been commissioned by City of Porvoo whose aim is to develop their family service center. Relative child poverty is the main theme throughout the thesis. The purpose of this thesis is to compile research that highlights measures that can reduce or prevent child poverty. The research question in this thesis is: What efforts and strategies can combat child poverty in a welfare state? Previous research highlights risks that can lead to poverty and the impact of poverty on the child. As a theoretical reference frame, protective factors are used because it is important to understand them at different levels when designing interventions and strategies against child poverty. The question is answered through a narrative literature study and the analytical method used, is inductive content analysis. The result is based on nine articles that have produced results on measures that can be taken by the state and municipalities to combat child poverty. The main areas that the state and municipalities need to focus on are: labor market policy, family benefits, and social services. Active labor market policy helps parents to establish themselves in the labor market and through stable employment contracts regular long-term income can be acquired. It is also advantageous to raise minimum wages. As far as family benefits are concerned, they should be increased and expanded to several forms to give families a decent standard of living and increased opportunity to become self-sufficient. Family benefits should also be more easily accessible. The last area is social service, that should be designed to best meet the needs of the population. The focus should be on providing effective support systems for new parents and investing in day care centers and schools to achieve quality and flexibility. There also needs to be financial counseling provided to parents, activities and hobbies should be provided to children. These measures are recommendations and should be adapted to the individual situations of the state and municipalities.</p>	
Keywords:	Child poverty, risk factors, protective factors, measures, labor policies, family benefits, social service, City of Porvoo.
Number of pages:	50
Language:	Swedish
Date of acceptance:	11.05.2020

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
2	Bakgrund.....	7
2.1	Fattigdomsbegrepp.....	7
2.2	Mätning av fattigdom	8
2.3	Kartläggning av barnfattigdom i Finland.....	9
3	Tidigare forskning om barnfattigdom.....	10
3.1	Risker som kan leda till barnfattigdom	10
3.2	Fattigdomens påverkan på barn.....	12
4	Skyddsfaktorer i arbete mot barnfattigdom	14
5	Syfte och frågeställning	17
6	Metodbeskrivning	17
6.1	Narrativ litteraturöversikt	18
6.2	Datainsamling.....	19
6.3	Urvalsprocess.....	21
6.4	Innehållsanalys.....	22
6.5	Etiska överväganden	25
7	Resultat	26
7.1	Barnfattigdomsbekämpande åtgärder på nationell nivå.....	26
7.2	Barnfattigdomsbekämpande insatser och strategier inom kommuner	29
8	Analys.....	35
8.1	Arbetsmarknadspolitik	35
8.2	Familjeförmåner.....	36
8.3	Social service	37
9	Diskussion	38
9.1	Resultatdiskussion.....	38
9.2	Metoddiskussion.....	39
9.3	Fortsatt forskning.....	40
9.4	Slutord	40
	Källor	42
	Bilaga 1 Sökprocessen.....	47

Bilaga 2 Inkluderade artiklar	48
--	-----------

Figurer

Figur 1. Ekologisk modell över dubbelriktade effekter mellan nivåer av risk- och skyddsfaktorer. (Nordens välfärdscenter 2012).....	15
Figur 2. Metodöversikt	19
Figur 3. Kategoriseringar i en induktiv innehållsanalys.....	23
Figur 4. Innehållsanalys av åtgärder på nationell nivå.	24
Figur 5. Innehållsanalys av åtgärder på kommunal nivå.....	24

Tabeller

Tabell 2. Skydds- och riskfaktorer (Lassander & Karila-Hietala 2017 s. 15).....	17
---	----

1 INLEDNING

En god ekonomi är en grundsten för en trygg uppväxt i ett hushåll och orsakar mindre stress till familjen, vilket har en direkt inverkan på barnets hälsa. (Povlsen et al. 2018). Barnens möjligheter begränsas av familjens ekonomi. Risken är att de exkluderas om de inte kan delta i sociala aktiviteter så som skolresor, biobesök och kalas. Speciellt unga barn vill känna att de passar in, klär sig rätt och inte skiljer sig ur mängden. Chansen att de blir retade ökar tyvärr ju mer de skiljer sig från normen. (Harju 2005 s. 7) Barnfattigdom bland småbarnsfamiljer är den farligaste sorten av fattigdom. Orsaken är att fattigdom under barndomen ofta följer med in i vuxen ålder. (Institutet för hälsa och välfärd 2016)

Mellan år 1995 och 2007 skedde det en tredubblad ökning av fattigdom bland barnfamiljer i Finland (Institutet för hälsa och välfärd 2016). Med tanke på att en välfärdsstat ska hjälpa befolkningen i utsatta situationer är det oroväckande att barnfattigdomen ökar. Det är ett problem som inte borde negligeras. I detta arbete vill vi öka förståelsen om barn i ekonomiskt utsatta familjer. Enligt FN:s konvention om barns rättigheter har alla barn rätt till en levnadsstandard som möjliggör deras utveckling (Lapsiasia). Därför handlar vår studie om att ta fram potentiella lösningar som kan minska, åtgärda eller förebygga barnfattigdom.

Arbetet görs i uppdrag av Borgå stad för att ta fram relevant kunskap som gynnar deras utveckling av familjeservice. Därför sker en kartläggning av barnfattigdom i just Finland för att få en uppfattning över hur situationen ser ut här. Under kapitlet om tidigare forskning framkommer det vilka familjer som löper större risk för barnfattigdom och vilken påverkan barnfattigdom kan ha för barnet. Den teoretiska referensramen är skyddsfaktorer eftersom det fungerar i samband med utformning av insatser och strategier mot barnfattigdom. I analysen diskuteras studiens resultat utifrån tidigare forskning och teoretiska referensramen. I detta arbete definieras barn enligt Barnskyddslagen (13.4.2007/417), vilket innebär att barn är personer under 18 år.

2 BAKGRUND

Bakgrunden innehåller koncist beskrivning om vad barnfattigdom innebär och hur det kan kategoriseras med hjälp av olika begrepp. Bakgrunden tar också upp hur mätning av fattigdom sker samt en kartläggning över barnfattigdomen i Finland. Det finns många fattigdomsbegrepp och metoder att mäta fattigdom. Nedan presenteras ofta förekommande begrepp och mätningar.

2.1 Fattigdomsbegrepp

Fattigdom kan definieras utgående från många olika begrepp. Alla fattigdomsbegrepp finns för att kunna specificera områden av fattigdom för att lättare undersöka dem. (Härtull 2018 s. 18) Barnfattigdom innebär fattigdom bland hushåll med barn under 18 år. I praktiken är kriterierna för inkomstfattigdom och barnfattigdom desamma. Dessa kriterier är att inkomsten är 60 % mindre än landets median. (Institutet för hälsa och välfärd 2020)

För det mesta delas fattigdom in i absolut och relativ fattigdom. Absolut fattigdom är när familjer inte har råd att uppnå de fysiska behoven som mat, kläder och skydd. Relativ fattigdom däremot är när familjer känner ekonomisk utsatthet på grund av att de inte kan uppnå den generella levnadsstandarden som förväntas i det samhälle de lever i. I takt med att samhällen blir rikare ändras också synen på relativ fattigdom. Till exempel ansågs mobiltelefoner som en lyxvara förut, men idag anses de i Finland vara nödvändiga för ett aktivt och fullvärdigt liv. (Giddens & Sutton 2014 s. 336–340)

Fattigdom kan också delas in i subjektiv och materiell fattigdom. Att uppleva sig själv som fattig är subjektiv fattigdom. Upplevelsen kommer från en jämförelse där individen anser att hen inte har en god livskvalitet och betydligt mindre resurser än andra medborgare. Materiell fattigdom innebär däremot en brist och oförmåga att köpa ting som hör till vardagen. Vad som anses vara en nödvändighet varierar mycket från land till land. Därför kan materiell fattigdom starkt kopplas ihop med den subjektiva fattigdomen. (Bradshaw et al. 2017)

Enligt statistikcentralen (2018) lever hushåll i allvarlig materiell fattigdom om de inte har råd med minst fyra av nio specifika levnadsstandarder som anses höra till. Dessa levnadsstandarder är (1) att inte uppleva svårigheter med betalningar och (2) möjlighet att hantera oförväntade utgifter. Även att ha råd med (3) tvättmaskin, (4) television, (5) telefon, (6) bil, (7) tillräcklig värme i bostaden, (8) måltid som är proteinbaserad varannan dag eller (9) en veckas semester om året som sker utanför hemmet.

2.2 Mätning av fattigdom

Härtull (2018) påpekar vikten av att mäta fattigdom multidimensionellt, men ingen organisation gör sådana mätningar på statlig nivå. I detta kapitel presenteras därför de begrepp som oftast förekommer i mätningar och statistik i Finland. Mätningen av barnfattigdom i Finland är starkt ihopkopplad med familjens inkomster och därför ligger vikten på inkomstfattigdom.

Inkomstfattigdom är en av de mest konkreta och lätt undersökta formen av fattigdom. Den mäts genom att ta medianinkomsten i landet och jämföra familjens inkomst med medianen. I denna skala räknas man som fattig om ens inkomst är 50–60 % mindre än medianinkomsten i landet (Bradshaw et al. 2017). I Finland år 2017 var medianinkomsten 24 580 € i året, vilket innebär att man var låginkomsttagare om man förtjänade 14 750 € i året eller cirka 1 229 €/mån. (Statistikcentralen)

Härtull (2018 s. 18) anser att mätning av inkomstfattigdom för med sig problem eftersom det är en allt för stor förenkling av fattigdom. Inkomst är endast en indikator på fattigdom och definieras inte av det. Ju bredare man definierar fattigdom desto svårare blir den att mäta. Enligt Bradshaw et al. (2007) är inkomst inte alls ett täckande sätt att mäta fattigdom. Fattigdom finns i flera dimensioner och med att endast se på en variabel så som inkomst missar man många som är utsatta. Ett exempel på en annan variabel är tillgång till utbildning. Om EU skulle implementera ett mer multidimensionellt sätt att mäta kunde mer effektiva bestämmelser och stöd utformas.

Fattigdomen är ett rörligt tillstånd som kan höjas och sänkas i perioder. Till exempel om en familjemedlem får ett nytt arbete eller löneförhöjning minskar fattigdomen medan om en familjemedlem förlorar sitt arbete av någon orsak höjs fattigdomen. Andra faktorer

som inverkar på graden av fattigdom är skilsmässa, partners bortgång eller barnafödelse. Av dem som försöker komma loss från fattigdom är det många som faller tillbaka efter ett tag. En effektiv socialpedagogik kan hjälpa familjer att få möjlighet till att själva påverka sin situation. (Giddens & Sutton 2014 s. 352–353)

Vid mätning av fattigdom är det viktigt att ha i åtanke att låginkomst eller oförmåga att införskaffa vissa saker inte nödvändigtvis behöver innebära att personen är fattig. Bara för att ett hushåll har en låg ekonomisk standard behöver det inte betyda att hushållet har en ekonomisk utsatt situation eftersom personerna i hushållet kan nöja sig med små tillgångar. Det kan också vara andra vägen att ett hushåll anses ha hög ekonomisk standard eftersom inkomsterna är höga, men som däremot har stora skulder. (Heggemann & Helgeson 2017)

Enligt Heggemann och Helgeson (2017) finns det inte någon entydig definition om hur man kan mäta fattigdom. Ett sätt att beskriva fattigdom är att inte kunna uppnå de resurser som enligt samhället anses som nödvändiga för en viss levnadsstandard. Utan denna levnadsstandard kan utanförskap eller social exkludering uppkomma.

2.3 Kartläggning av barnfattigdom i Finland

Enligt Statistikcentralen (2020) levde 169 000 barn i risk för fattigdom eller social utestängning i Finland år 2017. Statistikcentralen definierar risk för fattigdom eller social utestängning då ett hushåll har låga inkomster, låg arbetsintensitet eller lider av allvarlig materiell fattigdom. Institutet för hälsa och välfärd (2016) menar att trots att graden av fattigdom bland barnfamiljer i Finland har stabiliserats till 10 % skedde det en tredubblad ökning mellan år 1995 och 2007. År 2018 låg risk för fattigdom eller social utestängning hos barn på 14,5 % (Statistikcentralen 2020).

Inkomstfördelningsstatistik i Finland kan ge oss en inblick i vilka grupper som är mer utsatta för fattigdom. Enligt inkomstfördelningsstatistiken är ensamstående föräldrar mest utsatta. Deras inkomst är 75 % mindre än genomsnittet för andra barnfamiljer. Endast 5 % av ensamstående föräldrar står för de högsta inkomsterna, jämfört med 10 % i mitten av 1990-talet. Deras position har alltså försämrats. (Statistikcentralen 2018)

3 TIDIGARE FORSKNING OM BARNFATTIGDOM

I detta kapitel presenteras tidigare forskning som tar fram hurdana familjer som har större risk att råka ut för barnfattigdom. Forskning som beskriver fattigdomens påverkan på barn behandlas också. Riskerna tas fram för att få förståelse om hurdana familjer som bör uppmärksammas mera och vilken målgrupp som åtgärderna bör riktas till. Fattigdomens negativa påverkan på barnet tas fram för att tydliggöra varför det är viktigt att ta fram strategier som minskar eller förebygger barnfattigdom.

3.1 Risker som kan leda till barnfattigdom

Det finns grupper som löper större risk för fattigdom än andra. Det gäller speciellt: barn, ensamstående föräldrar, hushåll med försörjningsbörda med flera. Barn som lever i stora familjer har 25 % högre risk att råka ut för fattigdom. Barn som lever med ensamstående föräldrar har mer än 30 % större risk. (Europeiska kommissionen 2011)

Povlsen et al. (2018) lyfter fram likheterna och olikheterna mellan de nordiska länderna när det gäller barnfattigdom. I deras forskning har material och statistik samlats från ländernas officiella databaser och sedan jämförts. De hade tre huvudsakliga forskningsfrågor de ville få svar på: *Vilka metoder och begrepp använder länderna för att mäta och definiera fattigdom, hur många barn och ungdomar som levde i ekonomiskt svåra förhållanden i länderna och hurdana omständigheter de befann sig i.* Resultatet var att alla länder använde sig av relativ fattigdom för att mäta och definiera begreppet. Procentuellt var Norge lägst med 9,4 % barnfattigdom och Sverige högst med 18 %. Finland utmärkte sig med att barnfattigdomen har ökat från 8,4 % år 2000 till 10 % år 2014, vilket ses som högt.

Det finns flera likheter mellan barn som lever i fattigdom sinsemellan de nordiska länderna. Deras livssituation berodde ofta på en kombination av låg utbildningsnivå hos föräldrarna eller hushåll med endast en förälder. I Sverige, Norge och Danmark var även en stor del av familjerna immigranter. I Finland förekom fattigdom främst i samband med låg lön hos de arbetande föräldrarna. Andra ofta förekommande faktorer var flerbarnsfamiljer och arbetslöshet. (Povlsen et al. 2018)

Halleröd et al. (2015) har analyserat riskerna för fattigdom hos den arbetande populationen i 22 europeiska länder. Alltså hur stor risken är att som anställd ändå befinna sig i fattigdom. De kom fram till att sådana som arbetar men ändå räknas som fattiga oftast är i ett övergåendeskedde i livet och nya på arbetsmarknaden. Detta gällde hela Europa (inklusive Finland och Norge) förutom Sverige och Danmark. I stort sett är risken liten att vara fattig om man har en fast anställning i Europa. Störst risk fanns hos egenföretagare, exempelvis små jordbrukare. Det finns ändå en anmärkningsbar mängd människor som har ett heltidsarbete men ändå är fattiga. Detta verkar inte vara en fråga om lågavlönat arbete utan snuttarbeten och dåliga avtal på arbetsmarknaden. Vad som påvisas med detta är att mer fokus borde sättas på att utveckla arbetsmarknaden så att osäkra korttidsavtal minskar och arbetslöshetsförmåner förbättras. Inom arbetsmarknaden visas även barnfamiljer vara mer utsatta, speciellt de med många barn. Eftersom detta är ett fynd som görs om och om igen bör satsningar även riktas på familjestöden. Eventuellt att pengar som ges åt familjer utan barn borde omdisponeras till barnfamiljer.

Rauhut et al. (2006) har sammanställt en rapport om barnfattigdom. De påstår att en av orsakerna till risk för barnfattigdom är familjestrukturen. Där är det de ensamstående föräldrarna som har det mest tufft. Detta eftersom de saknar de stordriftsfördelarna som familjer med fler inkomsttagare har, till exempel att kunna dela på gemensamma utgifter. Detta är något som i sin tur påverkar barnens situation. En annan riskfaktor för barnfattigdom är arbetslöshet. Faktorer som kan ligga bakom arbetslöshet är bland annat bristande utbildning och diskriminering. De ökade inkomstklyftorna har också lett till mer barnfattigdom. Detta beror på en misslyckad politik inom arbetsmarknaden och välfärden. Speciellt invandrare och unga drabbas hårt av svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden.

Copus et al. (2015) tittar på ARoP grad som är procenten av ett hushålls disponibla inkomster. Speciellt om deras disponibla inkomst är mindre än 60 % än medianen i landet. De jämför risken till fattigdom mellan EU länder. Norden var konstant bland de bättre på att minimera riskerna, men även här kunde skillnader hittas. Var man bosatt närmare en större stad var fattigdomsriskerna mindre. Copus et al. kom fram till att utbildning och tillgång till arbete hade störst inverkan på fattigdomsriskerna. Av de jämförda länderna hade Norden speciellt en stark koppling mellan arbetsmarknaden och fattigdom, särskilt hos

den äldre befolkningen. Faktorer så som kön, etnicitet och familjestruktur hade också påverkan.

Karvonen & Salmi (2016) har jämfört olika data som behandlar barnfattigdom. Resultatet visar att i Finland finns det färre fattiga familjer än vad det finns enskilda fattiga individer. Däremot är familjerna fattigare än vad de enskilda individerna är. Speciellt visar statistik att bland familjer med ensamstående föräldrar lider var fjärde av fattigdom. Största ökningen av fattigdom har däremot skett i familjer med småbarn och två föräldrar. Andra risker för fattigdom är nämligen arbetslöshet, låg utbildning och förändringar i arbetslivet så som deltidjobb.

Karvonen & Salmi (2016) kommenterar att det finns familjer som inte får någon annan inkomst än socialt stöd från staten. Dessa stödperioder brukar vara kortvariga innan familjer hittar kompletterande inkomster. Det har däremot blivit svårare för fattiga familjer att helt ta sig ifrån statligt stöd. Bland sociala stöd till familjer har inkomststöd och utkomststöd för arbetslösa blivit allt mer vanliga. Därför ses barnfattigdom som mer svårartad än tidigare. Karvonen & Salmi tillägger att om en familj har ett barn är det en risk i sig för fattigdom, men som mildras beroende på vilka stöd som finns och i vilken utsträckning de ges. Både internationell och finländsk forskning visar på att fattigdomsnivån är ett politiskt val. Finland som välfärdsstat kan antingen utvecklas på ett sådant sätt att tjänster, institutioner och inkomstöverföringar lindrar omfattning och mängden av familjespecifika risker eller gör det svårare för familjer att förändra sina livssituationer.

Sammanfattningsvis tar alla ovanstående forskare upp att familjestrukturen och arbetsmarknadspolitik är en risk för barnfattigdom. Arbetsmarknadspolitik handlar om sysselsättning, arbetslöshet och arbetsmarknadens funktionssätt (Nationalencyklopedin). Övriga riskfaktorer som togs upp är utbildning, etnicitet och kön. Rauhut et al. (2006) tillägger att de ökade inkomstklyftorna är en orsak för fattigdom.

3.2 Fattigdomens påverkan på barn

Sjögren & Svaleryd (2011) gjorde en analys i Sverige där de kom fram till föräldrar som får socialbidrag och har låg utbildning utgör största sambandet till att barn får socialbi-

drag eller är utanför systemet vid 22 års ålder. Orsaken är att dessa barn har låga prestationer i grundskolan och svårigheter att klara gymnasiet. Familjebakgrund, utbildning och hälsa utgör faktorer som påverkar om barnet blir socialt utsatt som ungvuxen. Det har visat sig att barn, vars föräldrar får socialbidrag, har sämre hälsa (speciellt mentalt) i barndomen än andra barn. Barn till låginkomstföräldrar löper större risk att ha låg kroppsvikt vid födsel, vilket kan ha negativa konsekvenser för barnets framtida hälsa och ekonomiska situation. De åker oftare till sjukhus och får oftare diagnoser som ADHD eller astma jämfört med barn till föräldrar med medel eller hög inkomst.

Rädda barnen (2018) fick genom sin enkät *Barnens röst*, svar på vad barnfattigdom kan ha för följder. Det var 1 706 respondenter i åldern 13–17 år som deltog. Enkäten visar att barn från mindre bemedlade familjer har större risk att utsättas för mobbning än barn från välbärgade familjer. Det kan handla om att elever blir retade för att de inte har råd med skolmaterial eller teknisk utrustning. Ett av barnen som svarat på enkäten beskrev att det ibland kan vara svårt att betala skolböcker och att vårdnadshavarna inte har råd med bland annat hobbyer eller kläder. Upp till hälften av barnen som svarade på enkäten medgav att familjens ekonomiska tillstånd påverkade deras möjligheter till hobbyer eller övriga fritidsintressen. Av respondenterna var det 79 % svarade att den ekonomiska situationen påverkade möjligheten att åka på resa. Enligt Rädda barnens enkät fanns det inte heller alltid pengar till mat eller nödvändiga utgifter för hälso- och sjukvård, till exempel terapi.

Barn från ekonomiskt utsatta familjer är rent fysiskt mer utsatta än barn från mer välbärgade familjer. De lever ofta i tajtare och otryggare förhållanden. Sen är det viktigt att komma ihåg att även otrygga förhållanden är relativt. Ett otryggt bostadsområde i USA tenderar att vara betydligt värre än i Sverige. (Fernqvist 2011)

Enligt Harju (2005) hanterar barn sin livssituation på olika sätt. Det varierar mycket hur barnen reagerar, men det går att generalisera vad skiljer äldre och yngre barn. Yngre barn ser mer sin situation som orättvis. De tjarar mera och upplever stark stigmatisering i skolan. De äldre barnen är mer benägna att ta på sig ett stort ansvar i familjen. Ibland så pass att de försöker hjälpa ekonomiskt genom snuttjobb. Våldigt unga barn är medvetna om pengarnas betydelse och kan påverkas av den ekonomiska stressen i hemmet.

Sammanfattningsvis påverkar fattigdom både fysiskt och mentalt på barn. Barn från ekonomiskt utsatta familjer har benägenhet att bli stigmatiserade, mobbade och socialt utsatta. De får det svårare i skolan och har inte alltid råd med nödvändiga utgifter. Äldre barn kan ta på sig ett för stort ansvar över familjens ekonomi. Andra följder av fattigdom är sämre hälsa hos barnet och att fattigdomen förföljer dem till vuxen ålder.

4 SKYDDSAKTORER I ARBETE MOT BARNFATTIGDOM

Skyddsfaktorer tas fram i vår teoretiska referensram eftersom de påverkar vilken benägenhet barnfamiljer har att råka ut för fattigdom eller inte. I analysen kommer våra resultat att kopplas med den information som presenteras om skyddsfaktorer.

Skyddsfaktor eller “en skyddande faktor är till exempel ett karaktärsdrag, beteende, en relation, egenskap, händelse eller omständighet som minskar sannolikheten för framtida psykosociala problem.” (Nordens välfärdscenter 2012) De hjälper ett barn att kunna anpassa sig och utvecklas trots utmaningar som uppstår. Skyddsfaktorer kan finnas hos barnet i sig, hos föräldrarna och i uppväxtmiljön. Hos barnet kan det handla om impuls kontroll, positiva kompisrelationer, trygg anknytning samt goda kognitiva, sociala och fysiska egenskaper. Exempel på skyddande faktorer hos föräldrarna är god omsorgsförmåga, lyhördhet för barnets behov, ekonomisk trygghet, tro på egen förmåga att kunna påverka sin situation. I uppväxtmiljön kan skyddsfaktorer vara trygga relationer i barnets nära omgivning, en bra förskola, stabil och trygg närmiljö och boendeförhållande. (Reuter 2019)

Det sker ett kontinuerligt samspel mellan barnet och barnets sociala omgivning. I figur 1 nedan visas detta samspel. Det sker dubbelriktade effekter mellan nivåer av riskfaktorer och skyddande faktorer. Barnet själv syns i mitten av figuren där olika nivåer följer ända ut till samhällsliga strukturer, funktioner och normer. (Nordens välfärdscenter 2012)

Välfärdsstaters familjestödjande system fungerar som skyddsfaktor både för familjen i helhet och för barnen i synnerhet. Till exempel att vara en ensamstående mamma kan vara en riskfaktor. Det som i sin tur kan fungera som skyddsfaktor är samhällets stödjande socialpolitik. Som att säkerställa att mamman ges möjlighet att arbeta och att fadern ska bidra till försörjningen för barnet. En av de mest avgörande orsakerna till att mammor kan delta på arbetsmarknaden är om de har tillgång till kommunal barnomsorg på heltid. Ensamstående mammor kan möta hårda livsvillkor om de har låg utbildning. Skyddsfaktorer kan vara en social- och arbetsmarknadspolitik som accepterar ensamstående mammor som en del av de andra familjeformerna. Det spelar en viktig roll vilka vardagslivets strategier är hos ensamstående mammor och hur stort stödjande socialt nätverk de har. Mammor som finner stöd hos vänner och släktingar är mindre dominerande, mer varma och uppmärksammade sina barns behov. (Bäck-Wiklund 2010)

Det har visat sig att det inte är någon skillnad i barns utveckling beroende på om de växer upp i en- eller tvåföräldersfamiljer. Däremot finns det koppling mellan barnens utveckling och familjers socioekonomiska ställning. Barns uppväxtvillkor kan påverkas positivt av det sociala nätverket som när vuxna och barn utför olika aktiviteter tillsammans. Även att få göra konkreta uppgifter med vuxna (som inte är föräldrar) hjälper barnet att prestera bättre i skolan. (Bäck-Wiklund 2010 s. 62–64)

Utvecklingen av system som främjar skyddsfaktorer har potential att förebygga problem hos barn och ge dem verktyg att bättre hantera motgångar. Att bygga upp skyddande faktorer hos barnet kan ge mer effekt än att endast försöka minimera riskerna. Detta gäller speciellt i familjer med mångproblematik. Det sker lätt att fokus enbart ligger på det negativa; att man endast ser vad som inte står rätt till. Istället kan det löna sig att inte åsidosätta goda coping-mekanismer eller andra system som familjen har. Men andra ord att använda de styrkorna som redan finns. Alla familjer är olika och stödet borde få utvecklas utgående från deras unika situation. Det finns ett värde i att generellt vara medveten om olika risker, men när det kommer till att faktiskt arbeta mot riskerna hos en klient bör man alltid utgå från den specifika situationen. (Nordens välfärdscenter 2012)

I tabell 1 nedanför har Lassander & Karila-Hietala (2017 s. 15–16) sammanställt inre och yttre skyddsfaktorer. Flera av de inre skyddsfaktorerna byggs upp under tidig ålder i växelverkan mellan barn och vuxna. Flera av de yttre skyddsfaktorerna är sådana som stat och kommuner har möjlighet att påverka.

Tabell 1. Skydds- och riskfaktorer (Lassander & Karila-Hietala 2017 s. 15)

Inre skyddsfaktorer	Yttre skyddsfaktorer
God fysisk hälsa	Möjlighet att påverka egna ärenden
Förmåga att skapa och uppehålla vänskapsrelationer	Familj och vänner, samt annat stödnätverk
Förmåga att uttrycka känslor	Skolgång och studier
Förmåga att lösa problem och konflikter	Framgång i skolan
Uppskatta och acceptera sig själv	En trygg miljö för uppväxt
Känsla av att bli accepterad	Stabila hemförhållanden
Genotyp	Hobbyer
Tidiga relationer	Att bli hörd
Förmåga att tala om problem	Relationer utanför hemmet
Förmåga att söka hjälp i tid	Möjlighet att få hjälp vid behov
En positiv inställning till livet	En regelbunden dagsrytm
Orubblighet	
Känsla av gemenskap	

5 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syftet med arbetet är att öka kunskap om åtgärder som kan minska eller förebygga fattigdom hos barnfamiljer. Forskning och litteratur som tas fram ger förslag och råd över olika insatser och strategier som kan bekämpa barnfattigdom i en välfärdsstat. Både statlig och kommunal nivå beaktas för att få en helhetsbild.

Vår frågeställning är: *Vilka insatser och strategier kan användas i bekämpning av barnfattigdom i en välfärdsstat?*

6 METODBESKRIVNING

Detta arbete är en narrativ litteraturöversikt. Den narrativa litteraturöversikten valdes som metod till detta arbete eftersom den möjliggör användning av bredare forskning (både kvalitativ och kvantitativ) samt att litteratur kan användas (Coughlan & Cronin 2017 s. 13). Metoden är relevant för arbetet eftersom vi vill undersöka vilka kunskaper som redan finns om åtgärder mot barnfattigdom. På grund av att barnfattigdomen har ökat är det

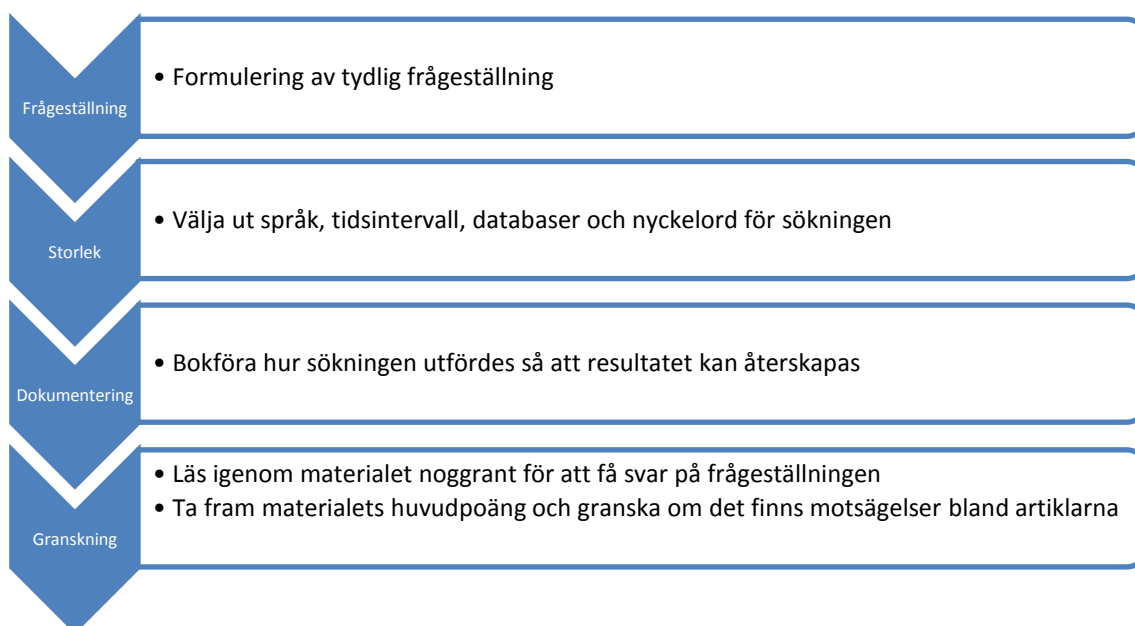
nödvärdigt att ta fram rekommendationer och argument för hur en välfärdsstat med dess kommuner kan åtgärda problematiken. Vi valde narrativ litteraturöversikt framför systematisk litteraturöversikt eftersom vi inte har kapacitet till att gå igenom alla publicerade data inom barnfattigdom, vilken krävs i den systematiska (Forsberg & Wengström 2016 s. 27).

I detta kapitel redogörs hur en narrativ litteraturöversikt ska genomföras och hur vi applicerat metoden på denna studie. Därefter förklaras hur vi har analyserat vårt inkluderade material till resultatet genom användning av induktiv innehållsanalys. Till sist presenteras våra etiska överväganden som har varit en grund under hela vårt arbete.

6.1 Narrativ litteraturöversikt

Den narrativa litteraturöversiktens syfte är att analysera, sammanställa och förstå material inom ett område. Det går ut på att samla kunskap och återge den i en koncentrerad form. Den narrativa litteraturöversikten kan svara på en specifik fråga men även ge ett mer övergripande svar inom ett område. Hur breddat materialet som inkluderas är varierar beroende på studiens fokus och forskningsfrågor. Den narrativa litteraturöversikten kan därför tillämpas på många typer av frågeställningar och syften utan att bli för överväldigande. Den lämpar sig därav även till slutarbeten. (Coughlan & Cronin 2017 s. 13)

En narrativ litteraturöversikt kan även kallas traditionell litteraturöversikt. Den behöver vara tydligt utförd och begränsad för att uppnå god kvalitet. Litteratur som inkluderas bör noggrant dokumenteras så att sökningen kan återskapas vid behov och på så sätt få bättre validitet. Eftersom den narrativa litteraturöversikten kan bli bred behöver man ha noggranna avgränsningar som exempelvis databas, tidsintervall, nyckelord och språk. (Coughlan & Cronin 2017 s. 12–13) På nästa sida i figur 2 presenteras metoden steg för steg och ger en överblick hur utförandet ska se ut.

Figur 2. Metodöversikt

6.2 Datainsamling

Enligt Bryman (2018 s. 149) börjar en litteratursökning med en noggrann genomgång av böcker, rapporter och tidskrifter. Tanken är att kunna identifiera några nyckelbegrepp som kan bidra till att avgränsa det valda området i ens studie. Efter att ha kommit underfund med väsentliga sökord är det dags att söka efter redan publicerade artiklar i de elektroniska databaserna.

Innan utförandet av den faktiska sökningen gjordes en pilotsökning för att se om våra nyckelord ledde till relevanta resultat. Sökorden justerades efterhand för att få mer specifik sökning. Under vår pilotsökning har bland annat nyckelordet *child poverty* använts. Det genererade dock flera resultat som inte var relevanta inom en välfärdsstat. Det visade sig att många artiklar som behandlar barnfattigdom inte använder den direkta engelska översättningen *child poverty*. Många engelska forskningar pratar om familjen som enhet dit barnet ingår.

Den faktiska sökningen begränsades till de två databaserna SAGE Journals och Julkari eftersom det inte är genomförbart med våra resurser att utföra sökningar på alla databaser. Språkbegränsningen är att sökningar endast sker på svenska, finska och engelska. Sökorden som används är: *Barnfattigdom (lapsiköyhyys, child poverty)*, *fattigdom (köyhyys,*

poverty), *familj/familjer* (*perhe/perheet, family/families*), *välfärd* (*hyvinvointi, welfare*), *Norden* (*Pohjoismainen, Nordic*) och *Finland* (*Suomi*).

Vår första sökning gjordes i databasen SAGE Journals. Som sökord användes: *Nordic*, *Welfare* och *Poverty*. Sökningen specificerades med att resultaten skulle vara från år 2010–2020. Sökningen genererade 977 träffar vilket tydde på att vår sökning var för bred. Sökningen stramades åt genom att specificera att ordet *Poverty* behöver vara ett av artiklarnas nyckelord och inte endast framkomma någonstans i texten. Under sökningen var det ifyllt att databasen endast ska visa artiklar som vi har full tillgång till. Den nya sökningen gav 40 resultat vilket var en mer lämplig mängd. Av 40 resultat valdes sex artiklar ut som motsvarade vår frågeställning.

En annan sökning på SAGE Journals med tidsintervall 2010–2020 gjordes med nyckelorden *poverty, family/families, Nordic* och *Finland*. Bästa antalet resultat kom då titeln ska innehålla *poverty*, abstrakten ska ha ordet *family* eller *families* medan i all text ska orden *Nordic* och *Finland* finnas. Under sökningen var det ifyllt i att databasen endast ska visa artiklar som vi har full tillgång till. Sökningen gav 10 träffar. Tre artiklar från sökningen hade valts ut från tidigare sökning. En ny relevant artikel hittades.

Tredje sökningen gjordes på databasen Julkari med tidsintervall 2010–2020. Där blev bästa sökningen om sökordet *lapsiköhyys* kan förekomma i hela arbetet vilket gav 31 resultat. Av dessa fanns det två intressanta artiklar.

Manuell sökning har också utförts vilket betyder att när en intressant artikel kommer fram studeras referenslistan varpå andra artiklar kan hittas som berör ämnet (Forsberg & Wengström 2016 s. 64). De manuella sökningarna resulterade i 3 artiklar varav 2 är på svenska.

Datainsamlingens sökprocess presenteras i en tabell i bilaga 1. Där står datum för utförda sökningar och använda databaser och sökord. Det framkommer också hur många träffar som sökningarna resulterade i och hur många artiklar som valdes under första urvalet och vilka som inkluderas efter andra urvalet.

Inklusionskriterier är att artiklar behöver vara publicerade år 2010–2020 och skrivna på svenska, finska eller engelska. Artiklarna behöver behandla området för studien, alltså

relativ barnfattigdom. Vi behöver ha full tillgång till artiklarna och de ska kunna svara på vår frågeställning om *Vilka insatser och strategier kan användas i bekämpning av barnfattigdom i en välfärdsstat?*

Artiklar exkluderades om de var publicerade 2009 och tidigare. Artiklar med ingen eller begränsad tillgänglighet för oss exkluderades också. Vi exkluderade artiklar som inte behandlade relativ barnfattigdom, inte kunde svara på vår frågeställning och som är skrivna på andra språk än svenska, finska och engelska.

6.3 Urvalsprocess

I första skedet lästes artiklarnas abstrakter och övrigt materials förord och slutsatser. Fokus låg på att artiklarna var relevanta för relativ barnfattigdom. Efter sökningarna i SAGE Journals och Julkari samt manuella sökningar fanns 12 artiklar att granska om de skulle inkluderas eller exkluderas. Under nästa urvalsskede lästes hela artiklarna för att säkerställa att de kan svara på vår frågeställning.

Det blev totalt 3 exkluderade artiklar. Ena var *Lapsiköhyys Suomessa 2010-luvulla* (Karvonen & Salmi 2016) eftersom den inte besvarade vår frågeställning. Däremot blev den användbar i vår tidigare forskning eftersom artikeln tar upp riskfaktorer och intressanta aspekter. En annan artikel som uteslöts var *From the global politics of poverty alleviation to the global politics of social solidarity* (Deacon & Cohen 2011) eftersom den artikeln tog upp absolut fattigdom på en globalnivå istället för att behandla relativ fattigdom som detta arbete handlar om. Artikeln kunde alltså inte svara på vår frågeställning. Den sista artikeln som exkluderades var *Redefining participation? On the positioning of childrens in Swedish welfare benefits appeals* (Fernqvist 2011). Denna artikel behandlade mer barnets position i samhället och svarade inte på vår frågeställning. Även denna artikel lämpade sig mer till vår tidigare forskning.

Totalt inkluderas 9 artiklar i resultatet. Inkluderade artiklar presenteras i en tabell i bilaga 2. Där framkommer artiklarnas författare, årtal, titel, syfte och resultat. Artiklarna är numrerade för att ge en enklare översikt. Siffrorna har ingen betydelse i sin ordning. Artiklar som exkluderades presenteras inte skilt som en bilaga.

6.4 Innehållsanalys

Resultatet analyserades med innehållsanalys. Innehållsanalys i allmänhet är bland annat känt som en metod för att analysera dokument och få större förståelse för dess data. Innehållsanalys går ut på att avskilja ord och dela in dem i färre komprimerade kategorier. På så sätt kan man frambringa ett sammanhang av giltiga slutsatser från data i syfte att förse kunskap, ny insikt, en presentation av fakta eller en praktisk handbok för åtgärder. (Elo & Kyngäs 2008)

Innehållsanalys går att utföra antingen induktivt eller deduktivt. Om kunskapen i området för studien är splittrat rekommenderas den induktiva innehållsanalysen. Tillvägagångssättet är då att gå från det specifika till det allmänna. På så sätt observeras speciella fall som sedan kombineras till en större helhet. Deduktiv metod däremot används om syftet med studien är teoritestning, till exempel att undersöka om en hypotes stämmer. Eftersom deduktiv innehållsanalys utgår från en tidigare teori eller modell arbetar man från det allmänna till det specifika. (Elo & Kyngäs 2008) I detta arbete används induktiv innehållsanalys för att kunna identifiera olika åtgärder på nationell och kommunal nivå för att bekämpa barnfattigdom i en välfärdsstat.

Processen i induktiv innehållsanalys är att organisera de kvalitativa uppgifterna. Denna process inkluderar öppen kodning, skapa kategorier och abstraktion. Öppen kodning innebär att man skriver anteckningar och rubriker i texten medan man läser den. Sedan läser man igenom materialet på nytt och så många rubriker som behövs skrivs ner i marginalen för att beskriva alla aspekter i innehållet. Rubrikerna samlas sedan in från marginalerna till en kodningslista. I detta skede framställs kategorier fritt. (Elo & Kyngäs 2008)

Efter att ha gjort öppen kodning kategoriseras rubrikerna och sätts under rubriker med högre ordning. Syftet med att gruppera data är att minska antalet kategorier. Att skapa kategorier är inte enbart att sammanföra observationer som är likartade eller relaterade till varandra. Tanken är att klassificeras data som anses tillhöra en viss grupp och det medför möjlighet att kunna jämföra dessa data och andra observationer som är i olika kategorier. Genom tolkningar fattar skribenterna ett beslut om vad som ska placeras i samma kategori. Syftet med att skapa kategorier är att tillhandhålla ett sätt att beskriva fenomen på för att kunna öka förståelsen och frambringa kunskap.

Sista steget för att organisera de kvalitativa uppgifterna är abstraktion. Det betyder att man formulerar en allmän beskrivning av studiens ämne genom att skapa kategorier. För att sammanfatta processen sker den genom att rubriker skapas utifrån innehållet i artiklarna. Dessa rubriker grupperas och bildar underkategorier. Utifrån underkategorierna skapas allmänna kategorier som i sin tur samlas under huvudkategorier. Abstraktionsprocessen fortsätter så långt det är möjligt och rimligt. Varje kategori namnges med hjälp av innehållskaraktäristiska ord. (Elo & Kyngäs 2008) Nedan finns en figur som visar hur de olika kategorierna skapas.

Figur 3. Kategoriseringar i en induktiv innehållsanalys

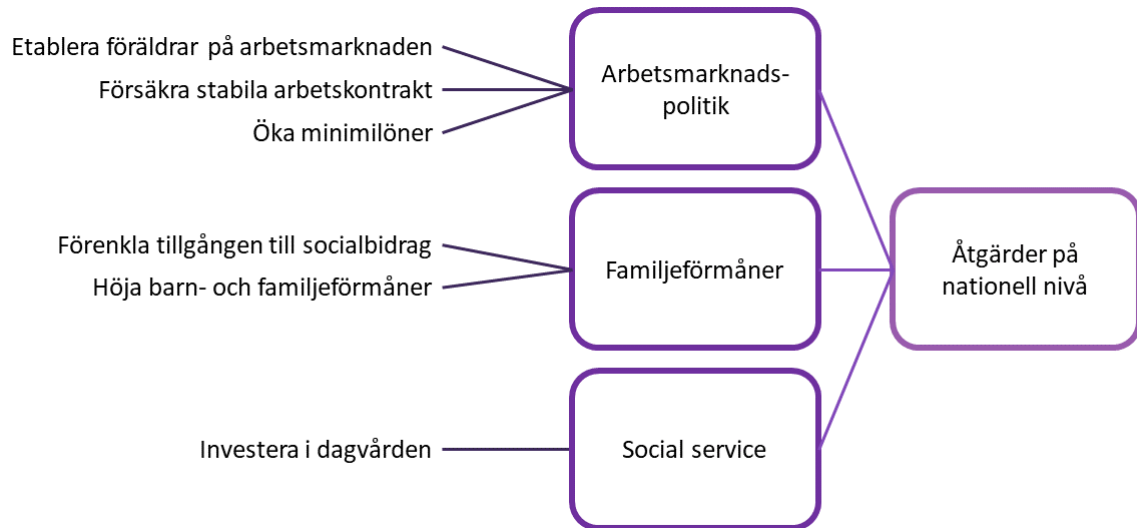
Vår innehållsanalys började med öppen kodning. Vi läste de inkluderade artiklar på tu man hand i programmet PDF Reader by Xodo där det var möjligt att färgmarkera viktiga nyckelord/rubriker och skriva anteckningar direkt i dokumenten. Den öppna kodningen gjordes enskilt eftersom vi sedan kunde jämföra varandras tolkningar och val av rubriker. Till näst diskuterade vi tillsammans om vilka rubriker som skulle skrivas ner i marginalen. Namn på rubrikerna valdes så att de skulle täcka flera sammanhängande nyckelord. Till exempel under rubriken *Kvalitativa daghem och skolor* ingår bland annat lärarledd läxhjälp, fler platser inom barnomsorgen och tillräckligt många personal på daghem. Efter att rubrikerna hade formulerats skrevs de ner i ett Word-dokument som blev kodningslistan.

Det var enkelt att flytta runt rubrikerna i Word för att hitta kopplingar mellan dem. Tre grupper bildades av rubrikerna. Till sist var det dags för abstraktion. För att hålla isär åtgärder på nationell och kommunal nivå fick det bli två skilda figurer med varsin huvudrubrik. Huvudrubriken på ena figuren är *Åtgärder på nationell nivå* (figur 4) och på andra *Åtgärder på kommunal nivå* (figur 5). De allmänna kategorierna namngavs och är desamma i båda figurerna, medan underkategorierna har både gemensamma och olika rubriker. Figurerna kan ses på nästa sida.

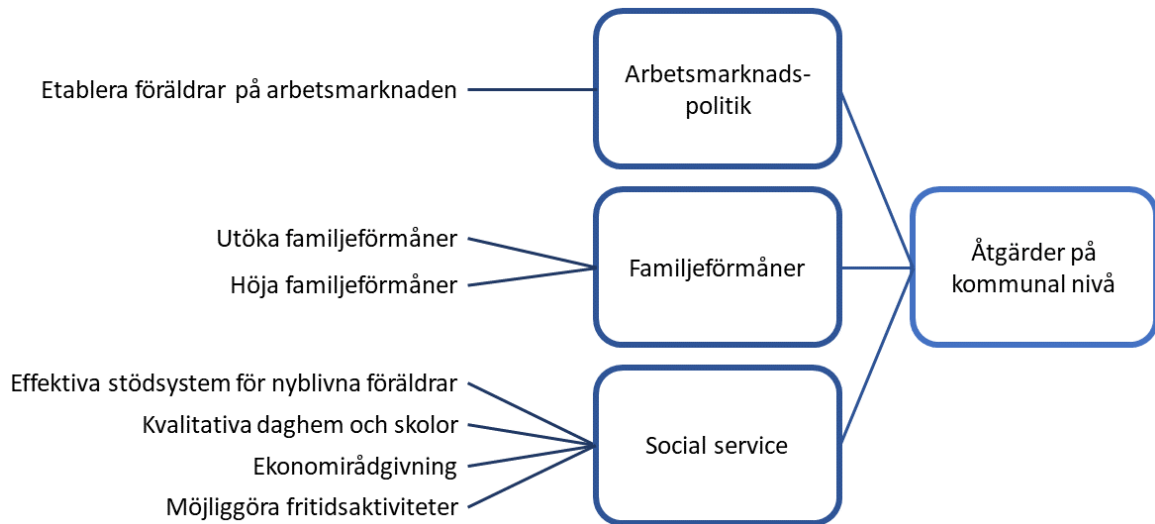
Presentationen av nedanstående figurer ska fungera som en helhetsbild över kategorier på begrepps nivå. Genom figurerna får läsaren kunskap om olika områden som staten och

kommuner kan lägga fokus på för att arbeta mot barnfattigdom. Våra regler för analysen har varit att båda ska läsa igenom och analysera allt material för att på så sätt undvika misstag och feltolkning. Vid osäkerhet av termers betydelse har ordbok eller sökmotorn Google använts för att säkerställa att artiklarna tolkas rätt. Dessa regler finns till för att förhindra skevhet och felkälla.

Figur 4. Innehållsanalys av åtgärder på nationell nivå.

Figur 5. Innehållsanalys av åtgärder på kommunal nivå

6.5 Etiska överväganden

Denna studie följer de punkter i god vetenskaplig praxis som är skrivna av Forskningsetiska delegationen i Finland. Genom att följa de riktlinjer som framkommer om god vetenskaplig praxis kan detta arbete vara tillförlitlig och ha trovärdiga resultat. Riktlinjerna ska följas både under arbetsprocessen och vid val av forskningsartiklar. (Forskningsetiska delegationen 2013) Kvalitet är ett kriterium för en etisk studie. En studie ska utformas, genomföras och granskas på ett sådant sätt att det säkerställer kvalitet, integritet och transparens. (Bryman 2018 s. 183) Det är viktigt att skriva ut källhänvisningar i arbetet eftersom det bygger på andra personers insatser. Det ska även finnas med en källförteckning som ska vara mångsidig och relevant. (Bryman 2018 s. 157–159)

För att försäkra att detta arbete blir etiskt gjort ser vi för det första till att en tillräcklig mängd artiklar samlas och som är mångsidiga för att ge ett omfattande resultat. Det säkerställer också att olika perspektiv tas upp. Artiklar som väljs till arbetet ska själva vara etiskt gjorda. Under hela vår arbetsprocess med studien var vi ärliga, omsorgsfulla och noggranna vid användning av andra forskares och skribenters arbeten och resultat. Källorna använde vi med hänsyn och respekt där inget plagiat förekom.

Sökningen dokumenteras utförligt så att läsare kan få fram samma artiklar med en likadan sökning. De resultat som presenterades från artiklarna är presenterade så tydligt som möjligt och med väl utvalda termer för att undvika misstolkningar. På så sätt uppnås större transparens för utförandet av arbetet. Eftersom flera valda artiklar är litteraturstudier där de berör flera områden förekommer det att vissa delar av forskningen inte svarar på vår frågeställning. Endast de delar som besvarade vår frågeställning togs med. Resultat som både talade för och emot våra egna åsikter togs med för att studien ska få korrekt resultat. Egna tolkningar av källor och egna åsikter förekommer inte i detta arbete.

All text som är utgående från en källa är kopplad till korrekt källhänvisning med hela källan utskriven i källförteckningen. Upplägget av källorna följer Arcadas skrivguide från 2018. Källor som inte används i arbetet (de exkluderade artiklarna) finns inte med i källförteckningen. Analysen av resultatet är utförligt beskriven så att läsaren förstår tillvägagångssättet. Inom analysen i arbetet framgår det tydligt vad som är baserat på studien och

vad som är våra egna tankar och reflektioner. Metoden och hur arbetet har utförts, förklaras för att läsaren kan bedöma om detta arbete är väl utfört och innehållet är pålitligt.

7 RESULTAT

Resultatet baserar sig på 9 artiklar och presenteras utifrån de kategorier som finns i figur 4 och 5 från innehållsanalysen. Först presenteras nationell nivå för att ge en större helhet och sedan presenteras konkreta åtgärder som kommuner kan ta till.

7.1 Barnfattigdomsbekämpande åtgärder på nationell nivå

Familjer som är utsatta ser ut på olika sätt och deras fattigdom kan bero på flera faktorer. I 6 av våra 9 inkluderade artiklar ser man på olika riskgrupper för barnfattigdom och hur olika former av stöd har minskat fattigdomen hos dem på nationell nivå. Nedanstående forskningar berör speciellt riskgrupperna unga lågutbildade kvinnor och män, småbarnsfamiljer, ensamförsörjare och invandrare. Områden som berörs är främst arbetsmarknad och familjeförmåner men även utvecklandet av social service så som dagvård.

Genom att jämföra hur stater fördelar sina stöd kan man dra slutsatser kring hur pass effektiva olika länder är på att minska på barnfattigdomen. Jämförelsen bidrar inte enbart till förståelse i ämnet utan kan också ge stater lärdom från sina grannar. Med hjälp av data och jämförelser kan man se hurdana strategier och stödformer som är mest effektiva för att minska barnfattigdomen. (Bradshaw & Huby 2014)

Olika stödformer leder till olika resultat. Även om statens helhetliga stödnätverk bidrar till invånarnas välfärd är vissa stöd bättre på att bekämpa barnfattigdom än andra. Tema 1 i figur 4 behandlar arbetsmarknadspolitik som reducerande åtgärd. Arbetsmarknadspolitik kan delas in i passiv och aktiv. Åtgärder som hör till den passiva arbetsmarknadspolitiken så som arbetslöshetsersättning är betydligt sämre på att bekämpa barnfattigdomen. Passiv arbetsmarknadspolitik ger inkomstskydd för dem som tillfälligt är utan marknadsinkomster snarare än att direkt främja anställning. Alltså hjälper det endast de som redan är inne i systemet. Den riskgrupp som främst gynnas av dessa åtgärder är äldre lågutbildade män. Södra Europa avviker här från andra länder när passiv arbetsmarknadspolitik verkar ha en minskande effekt på barnfattigdomen i länderna. Spekulationer finns att det

kan bero på att mor- och farföräldrarna bor med kärnfamiljen. (Rovny 2014) Ålderdomsförmåner verkar ha samma minskande effekt där medan den effekten inte finns i resten av Europa (Bradshaw & Huby 2014).

En form av stöd som visat lovande resultat på att minska barnfattigdomen är aktiv arbetsmarknadspolitik. Den aktiva arbetsmarknadspolitikens syfte är att hjälpa arbetslösa att ta sig in i arbetsmarknaden istället för att enbart erbjuda dem inkomststöd. Detta genomförs till exempel genom att erbjuda utbildning och arbetsförmedling. Aktiv arbetsmarknadspolitik och stöd som faller inom den ramen hjälper speciellt atypiska arbetare så som ensamma mödrar, invandrare och lågutbildade. (Rovny 2014) Allt fler faller inom kategorin *arbetande fattiga* och för att få högre lön och mer stabila arbetskontrakt behöver man bättre utbildning. Aktiv arbetsmarknadspolitik har potential att hjälpa individer att få en bättre position på arbetsmarknaden. Dessa stöd bör speciellt riktas till långtidsmotagare av socialbidrag. (Marx et al. 2014)

Något annat som är värt att se över är landets minimilöner och hur de motsvarar landets levnadskostnader. Många barn bor i familjer där föräldrarna är låginkomsttagare och på det sättet påverkas de indirekt av deras föräldrars arbetsförhållanden. Minimilöner är viktiga eftersom de skyddar minimiinkomsterna och försäkrar en viss lön. Tillväxten bland lönerna är för långsam då det inte motsvarar levnadskostnaderna i landet. Även om trenden i många länder är att lågavlönade får bättre avtal och högre lön motsvarar det inte de verkliga utgifterna som lågavlönade har. (Cantillon et.al 2019) En lågavlönad förälder kan inte längre försörja en familj (Marx et.al 2014). Andra grupper som påverkas av bestämmelser kring minimilön och minimiinkomster är invandrare, lågutbildade och ensamförsörjare (Eugster 2018; Chzhen & Bradshaw 2012).

Det andra temat från innehållsanalysen är familjeförmåner. Generösa barn- och familjeförmåner är påvisade som det mest effektiva sättet att minska på barnfattigdomen (Rovny 2014). Familjeförmånerna kan rent utav förhindra att familjer faller ner i fattigdom (Marx et al. 2014). En viss mängd pengar ges åt behövande och nästan alla stater ger någon form av ekonomiskt stöd till familjer. Mängden varierar dock mycket från land till land. Orsaken till att ge ut pengar är ofta för att minska på klyftorna i samhället mellan invånarna, men kan också ses som en investering. Om staten ger ekonomiskt stöd åt fattiga barnfamiljer blir det lättare för barnen under deras uppväxt och att senare kunna betala tillbaka

skatt till staten. En annan orsak kan vara att öka nativiteten i landet och på så sätt få flera arbetare i framtiden. (Bradshaw & Huby 2014) Familjeförmåner är generellt ändå för låga och motsvarar inte kostnaderna av att ha ett barn (Marx et al. 2014).

Familjeförmåner kanske inte skulle vara tillräckligt för vissa familjer och därför behöver det även finnas andra former av stöd. Andra former av stöd som också har en roll i att minska barnfattigdomen är bostadsstöd och arbetslöshetsförmåner. Alla dessa stöd bidrog till att barnfattigdomen minskade i de europeiska länderna som var med i studierna. I Norden speciellt hade arbetslöshetsförmånerna en stor roll. Antagligen för att få fattiga barn har anställda föräldrar där. Finland specifikt har nått bäst resultat genom varierade stödformer. Olika stödformer verkar därför behövas just för att fattiga familjer kan befinna sig i så olika situationer. Däremot pekar siffrorna på att barn- och familjeförmåner samt tillgång till dagvård minskar mest på barnfattigdomen. Dagvården faller inom tema tre, social service, i vår innehållsanalys. Dagvården behöver satsas på eftersom det gör att föräldrarna kan arbeta. (Bradshaw & Huby 2014) En intressant notering att påpeka är att det finns en korrelation mellan flera invalda kvinnor i riksdagen samt andra beslutsfattande positioner och minskad fattigdom hos alla riskgrupper (Rovny 2014).

En riskgrupp har tagits upp specifikt eftersom de oftast inte står på samma plan som resten av ett lands invånare. Flyktingar och immigranternas tillgång till betald anställning och olika välfärdsförmåner borde vara deras rättighet, men tyvärr har de sällan samma tillgångar som andra invånare i landet. Beroende på hurudan tillgång de har till olika stöd påverkar det deras position i samhället. Just på grund av att det är svårt för immigranter och flyktingar att ha tillgång till dessa hör de till en av de mest utsatta grupperna och är överrepresenterade i barnfattighedsstatistiken runtom i Europa. Mindre tillgång till olika förmåner och social utestängning bidrar till deras utsatta position. För att minska fattigdomen i den här gruppen verkar det vara effektivast att ge dem lättare tillgång till olika förmåner som andra invånare har tillgång till. Länder som gör det har visat att fattigdomen bland dessa familjer har minskat. Från ett samhällsperspektiv är landets förmåga att inkludera flyktingar och andra immigranter som hör till minoriteten också positivt för landets majoritet. Eftersom olika näringar som det finns för lite folk i kunde fyllas och en omfördelning i löner kunde minska på klyftorna i samhället överlag. (Eugster 2018)

För att sammanfatta behövs alltså alla former av stöd även om vissa är betydligt effektivare än andra på att minska barnfattigdomen. De åtgärder som har gett bäst resultat är aktiv arbetsmarknadspolitik, familjeförmåner och tillgång till dagvård. Det är ändå viktigt att komma ihåg att alla familjer ser olika ut och är därför i behov av olika stödformer. Därför kan inte allt kapital satsas på familjeförmåner. Politiker som bestämmer satsningarna behöver vara medvetna om hur deras beslut påverkar olika utsatta grupper både direkt och indirekt.

7.2 Barnfattigdomsbekämpande insatser och strategier inom kommuner

I Angelin & Salonens (2012) diskussionsunderlag för Malmö kommun framkommer det att en kommuns insatser eller strategier för att minska barnfattigdom kan variera i utformning, inriktning och omfattning. Handlingsplaner mot barnfattigdom kan vara indelade i kollektivt (fokus på alla kommunens barn) eller selektivt (endast riktad mot barn som har specifika behov). De kan också rikta in sig på uppenbart akuta hjälpbehov eller långsiktiga förebyggande behov för dem som redan befinner sig i fattigdom eller de som riskerar att bli fattiga. I verkligheten handlar kommuner både selektivt och kollektivt såväl som både akut och långsiktigt. Det är däremot viktigt att kommuner vet vilken omfattning de arbetar i de olika kategorierna och har tydliga ambitioner och målsättningar för att lättare kunna uppnå resultat. En kommun kan till exempel inte enbart arbeta selektivt eftersom de då riskerar att missa de barn i ekonomiskt utsatta familjer som inte har ansökt om försörjningsstöd men som ändå har det ekonomiskt svårt. Förutom fattigdomsreducerande åtgärder kan fokus också ligga på skadereducering hos barn. Då handlar det om att höja barnets levnadsvillkor för att stärka hälsan och minska effekten av ojämlik ekonomisk status som kan leda till exkludering. Salmi et al. (2012) poängterar att kommuner behöver finansiera i tvärvetenskaplig forskning för att kunna utveckla grundläggande och specialiserade tjänster för familjer.

I vår innehållsanalys framkom tre teman (allmänna kategorier) varav ett av dem är familjeförmåner. Inom familjeförmåner ingår försörjningsstöd, som är tänkta att möjliggöra en skälig levnadsnivå för familjer. Då detta stöd inte har följt med standardutvecklingen efter lågkonjunkturen har socialbidragstagare blivit lidande. Utformningen av socialbidrag

fungerar som en tillfällig lösning för de kortvariga ekonomiska kriserna. Men i till exempel Malmö går 70 % av kostnaderna för försörjningsstöd till familjer med långvariga ekonomiska problem. Dessa familjers materiella levnadsstandard blir mycket låg och därför borde försörjningsstöden omformas för att passa långvariga ekonomiska utmaningar. Höjda sociala transfereringar, både statliga och kommunala, har stor effekt för barnfamiljer med ekonomiska utmaningar. Ett allt för lågt ekonomiska stöd göra det svårt för långvariga socialbidragsfamiljer att skaffa de resurser som kan underlätta integration av olika slag. Främst med tanke på utbildning och arbetsmarknad. Att höja de ekonomiska stöden gör att familjer får ökad möjlighet till självförsörjning. Det kan tilläggas att försörjningsstödshandläggaren behöver ha tillräckligt med utbildning och utredningstiden ska hållas kort med bedömningar utifrån varje individ. (Angelin & Salonen 2012)

Knutell (2013) anser att barnperspektiv ska kunna finnas vid utformning av försörjningsstöd. Det innebär att barnens tankar och åsikter ska tas i beaktande och att försörjningsstödet ska kunna täcka kostnader för barns behov så som glasögon, fritidsaktiviteter, dator och internet. Angelin & Salonen (2012) påpekar att kommunikation och interaktion mellan barn sker idag via internet och att barn som inte har tillgång till internet blir utestängda. Även skolor förväntar sig nu för tiden att barn ska kunna använda datorer och internet i deras utbildning. Eftersom datorer och internet har börjat betraktas som skälig och normal levnadsstandard borde kostnad för internetuppkoppling ingå i försörjningsstödet till barnfamiljer. Speciellt under högstadie- och gymnasieutbildning är internettillgång en förutsättning för att kunna göra skolarbete plus att risken för social utestängning minskar.

Angelin & Salonen (2012) tillägger att en strategi för att försäkra en skälig levnadsnivå är att låta familjer få ansöka om ekonomiskt tillägg till det redan existerade försörjningsstödet, som ofta beskrivs som otillräcklig. Tillägget ska kunna täcka skäliga utgifter så som tandvård, medicin, glasögon och andra kostsamma nödvändigheter. Kommuner skulle också kunna låta familjer få söka extra bistånd för barns kläder eller fritidsaktiviteter. På så sätt är det möjligt att individanpassa bedömningar om vad som behövs för att uppnå skälig levnadsstandard. Dock ökar risken för godtyckliga beslut och det krävs mer tid för handläggning samt kvittokontroll efteråt. Men fördelen är att långvariga socialbidragstagande familjer kan få möjlighet till högre nivå av stöd vilket kan vara nödvändigt i deras situation då det inte handlar om kortvarig ekonomisk kris.

Vad gällande organiserade fritidsaktiviteter påstår Angelin & Salonen (2012) att kommuner borde ge alla barn förutsättningar att kunna delta eftersom fritidsaktiviteter är viktiga för barnen. Även familjen som helhet är i behov av att få komma bort från sin mycket pressade vardag emellanåt för att finna andrum. Angelin & Salonens förslag på lösning är att fastställa ett bidrag som enbart är till för fritidsaktiviteter, -utrustning och mera. Detta bidrag ska finnas som ett tillägg på årsbasis till alla barnfamiljer som får långvarigt försörjningsstöd. För genom att barnfamiljer inte behöver ansöka om bidraget kan kommunen säkerställa att alla behövande familjer får tillgång till det och inte bara dem som har kunskap och resurser för att göra extra ansökningar. Salmi et al. (2012) instämmer att kommunen behöver säkerställa att barn och ungdomar kan delta i hobbyverksamheter och fritidsaktiviteter varpå det behöver finnas försörjningsstöd för det.

En annan strategi enligt Angelin & Salonen (2012) för att kunna förse långvariga socialbidragstagande familjer en skälig levnadsstandard är att göra hembesök (med familjens medgivande). Då blir det lättare att få en helhetsbild av familjens situation och därefter kunna göra en bedömning. Till exempel se om familjen behöver hemutrustning och prata kring barnens behov av fritidsaktiviteter. Det är speciellt effektivt hos familjer som undviker att söka extra bidrag men som det under hembesöket kan konstateras att de saknar taklampor, egna sängar till barnen eller annat.

Ett annat tema under vår innehållsanalys är arbetsmarknadspolitik. Knutell (2013) har i ett reportage om lokala insatser mot barnfattigdom i Sverige antytt att kommuner behöver möjliggöra egen försörjning för föräldrar genom arbete för att minska barnfattigdom. Knutell tar upp projektet *Språnget* som startade 2010. Syftet med projektet var att deltagare skulle få tidsbegränsad anställning i cirka åtta månader för att få motivation att efteråt söka sig till andra arbeten eller börja studera. I projektet kunde deltagarna också göra praktik på andra arbetsplatser eller studiebesök på skolor. Det ingick även Språngets egna utbildningar och att få individuellt samtal eller gruppsamtal för att stärka sin självbild. Genom projekt hittade 32,8 % (58 personer) egen försörjning och 6,8 % (12 personer) började studera. Det är samhällsekonomiskt lönsamt eftersom totalkostnaden per deltagare blev mindre än vad det kostar att betala ut försörjningsstöd under lång tid. Under projektet hade socialförvaltningen och arbetsförmedlingen nära kontakt med varandra eftersom ett samarbete har visat sig vara en nyckel till färre personer med långvarigt behov av ekonomiskt stöd.

Ett annat projekt är *Hela familjen* som startade år 2012 i Malmö. Syftet var att genom helhetsperspektiv av familjers livssituation och tät kontakt hjälpa dem att snabbare etablera sig på arbetsmarknaden. Målsättningen var att med tre socialsekreterare (som arbetade med 15 familjer åt gången) få 15 hushåll självförsörjande varje år. Det skulle innebära att projektets första år (maj-december 2012) skulle leda till besparingar runt 1,6 miljoner kronor för att inte betala ut försörjningsstöd. Det deltog 45 testfamiljer som hade haft socialbidrag i minst två år varav ungefär hälften var ensamstående föräldrar och 90 % var födda utanför Norden. Resultatet blev 10 självförsörjande hushåll. I dessa hushåll fanns 14 vuxna och 23 barn. Kontrollgruppen med traditionellt försörjningsstöd hade inget hushåll som blev självförsörjande. Även om målsättningen inte uppnåddes visar resultatet att arbetssättet i *Hela familjen* fungerar och blir ekonomiskt lönsamt för staden både på kort och lång sikt. Att etablera familjer på arbetsmarknaden möjliggör inte enbart den ekonomiska biten utan minskar också utanförskap som även det kan gå i arv. Beslut som togs i projektet var utifrån ett barnperspektiv där man ser till vad som är bra för barnen eller de unga vuxna som bor i hushållet. (Knutell 2013) Även Angelin & Salonen (2012) betonar vikten av att beakta barnperspektiv, till exempel genom samtal med barnen.

Projektet *Servicetraine* i Norrköping ser i sin tur till att föräldrar med invandrarbakgrund som lever på försörjningsstöd och har barn hemma ska komma in i arbetslivet. År 2012 fick 30 deltagare ettåriga anställningar i kommunen. Målet var att minst 18 av dessa deltagare (60 %) skulle kunna försörja sig själva eller börja studera senast tre månader efter avslutat projekt. Om målet skulle uppnås skulle kostnadsbesparingarna per år för försörjningsstöd vara cirka 1,7 miljoner kronor. Redan i oktober 2013 hade fyra deltagare fått anställningar på olika platser. Projektet förbättrar integrationen och framför allt minskar barnfattigdomen genom att föräldrarna kommer ut i arbetslivet och kan börja leva på egen försörjning. Det stärker också språkkompetenserna i kommunen. Ett sätt att arbeta med projekt är att ordna sociala investeringsfonder. Då en ansökan om finansiering till ett projekt kan påvisa besparingar av pengar och att det ger mänsklig effekt ger kommunen motsvarande summa till fonden. (Knutell 2013)

Sista temat från innehållsanalysen är social service. Angelin & Salonen (2012) tar upp att utöver fokus på familjer behöver det också finnas åtgärder direkt riktade till barnen. Barn i familjer som får socialbidrag har större risk för att få sämre eller ofullständiga betyg. De

vidareutbildar sig inte heller i samma omfattning som andra barn. Utbildning och avklarade skolgångar behövs för framtidens hälsa och generella välfärd. De som saknar eftergymnasial utbildning har högre risk för att i framtiden själva behöva bli socialbidragstagare. Enligt Salmi et al. (2012) var det 9 % av ungdomarna i Finland som inte hade någon studieplats år 2010 efter avslutad grundskola och 8 % av eleverna lämnade yrkesutbildningen under skolåret 2009–2010. Kommuner behöver säkerställa att alla ungdomar skaffar sig yrkesutbildning samt ökar övergångarna från utbildning till arbetslivet. Knutell (2013) kommenterar att elever bör få tillgång till lärarledd läxhjälp minst två timmar i veckan. Han tillägger att skolor ska vara avgiftsfria för att underlätta för barn från ekonomiskt utsatta hushåll. Det kan handla om kostnader för utflykter, resor och friluftsdagar med de matsäckar och utrustning som behövs och allt detta ska finansieras av skolan.

Enligt Salmi et al. (2012) är det ekonomiskt sätt mest effektivt att kommunen investerar i tidig utveckling hos barn. Kommunen behöver se till att daghem har tillräckligt många i personalen och att personalen har tillräckliga kunskaper om kommunikation. Dagvården behöver nämligen ha varm och engagerad kommunikation mellan vuxna och barn. Angelin & Salonen (2012) önskar fler tillgängliga platser i barnomsorgen. Knutell (2013) tar upp förslag för att möjliggöra barnomsorg för familjer som är ekonomiskt utsatta. Malmö har delat in avgifter för daghem i sju inkomstklasser där låginkomsttagare betalar lägre avgift än de som tjänar mera. De som tjänar mindre än 10 000 kronor i månaden betalar inte alls någon avgift. Malmö kastar däremot inte ut barn från daghem om föräldrarna inte kan betala. Daghem är nämligen extra betydelsefull för barn från ekonomiskt utmanande uppväxtmiljöer eftersom det förhindrar social exkludering, barnen får möjlighet till bättre skolstart och kan bryta den negativa cykeln att behöva ta socialbidrag i framtiden. Andra kommuner har också testat liknande system som Malmö, men har inte fortsatt i längden. I Ragunda provade de att inte ha några avgifter alls för barnomsorgen, men redan inom två år infördes avgifterna på nytt på grund av ekonomiska utmaningar. Haparanda erbjuder avgiftsfri barnomsorg sedan 2007 som ses mer som ett synsätt än en ekonomisk fråga. För föräldrar med skiftesjobb är det optimalt med daghem som har natt- och helgöppet då de inte kan föra och hämta barnen under normala öppettider. Flera kommuner i Sverige har börjat med sådana daghem och det har visat sig finnas behov hos speciellt ensamstående kvinnor.

Knutell (2013) kommenterar att kommunen ska kunna erbjuda avgiftsfria fritidsaktiviteter, både under skolterminer och -lov, för att även fattiga barn ska kunna umgås tillsammans och utvecklas i gemenskap. Fritidsgårdar ska finnas i den omfattning att alla ungdomar har tillgång till en i sin närhet. Botkyrkans kommun har anställda ungdomar för att specifikt ordna gratis aktiviteter för barn under sommaren. Angelin & Salonen (2012) tillägger att det är önskvärt att kommunala verksamheter, så som simhall, musikskola och museer, kan erbjuda gratis eller billigare pris till familjer som får socialbidrag. Däremot behöver familjerna kunna delta utan att det syns att de är socialbidragstagare för att undvika stigmatisering. Kuponger är alltså inget att rekommendera, utan lösningen behöver vara diskret. Det är också gynnsamt för familjer om kommuner kan samverka med till exempel föreningsliv och kyrka.

Angelin & Salonen (2012) betonar att insatser till familjer behöver ske tidigt och att speciellt familjer som har varit långtidsbidragstagare behöver uppmärksammas. Enligt Salmi et al. (2012) sparar kommuner pengar på att erbjuda effektiva stödsystem för nyblivna föräldrar. De behöver få tillräckliga hembesök och det ska finnas stödgrupper att tillgå för föräldrar till barn under skolåldern. Stödgrupperna behöver finnas i närheten av familjecenter och barnrådgivningen för att hålla tjänsterna samlade. Knutell (2013) tar upp att Norrköping har ekonomirådgivning för familjer med behov för att ge större stabilitet till dem. Det fungerar som förebyggande arbete mot att barn blir vräkta. Under rådgivningarna kan man till exempel göra upp avbetalningsplaner med familjen.

Sammanfattningsvis behöver försörjningsstöden höjas för att familjer ska kunna få en skälig levnadsnivå och få ihop tillräckligt med resurser för att kunna bli självförsörjande. Försörjningsstöden behöver också finnas i olika omfattning för att täcka de olika behov som familjer kan ha. Vid arbete att få familjer etablerade på arbetsmarknaden behövs helhetsperspektiv och tät kontakt med familjerna där man lyssnar till deras behov. Vad gällande social service är det ekonomiskt effektivt att satsa på tillräckligt stöd för nyblivna föräldrar och säkerställa kvalitet på daghem och skolor. Ekonomirådgivning kan hjälpa familjer och förebygger att barn vräks från sina hem. Kommunen behöver till sist möjliggöra fritidsaktiviteter för barn och hela familjen för att ge stöd och främja utveckling.

8 ANALYS

I analysen kommer resultatet att tolkas både utgående från arbetets tidigare forskning och teoretiska referensram. Tidigare forskning tar upp vilka familjer som har benägenhet att råka ut för fattigdom och hur fattigdomen påverkar barnet. Den teoretiska referensramen behandlar skyddsfaktorer. Analysen sker utifrån hur åtgärderna kan agera som skyddsfaktorer samt hur åtgärderna kan minska på riskerna för barnfattigdom och deras negativa inverkan på barnet. Vi har valt att inte presentera nationell och kommunal nivå skilt i analysen för att undvika upprepningar. Analysen följer däremot de tre huvudteman: arbetsmarknadspolitik, familjeförmåner och social service.

8.1 Arbetsmarknadspolitik

Det första temat från innehållsanalysen är arbetsmarknadspolitik. Resultatet i detta arbete visar att både forskning på nationell och kommunal nivå är överens om att föräldrar behöver effektivt etableras på arbetsmarknaden för att uppnå ekonomisk trygghet. I vår teoretiska referensram konstaterar Reuter (2019) att ekonomisk trygghet är en skyddsfaktor under ett barns uppväxt.

Från resultatet påstår Rovny (2014) att riskgrupper för barnfattigdom som speciellt berörs av arbetsmarknadspolitik är ensamförsörjare, lågutbildade och invandrare. Här styrker Rauhut et al. (2006) från tidigare forskning att bland annat utbildning och diskriminering kan ligga bakom arbetslöshet. Enligt Sjögren & Svaleryd från tidigare forskning (2011) kan låg utbildning hos socialbidragsmottagande föräldrar ha ett samband till att barnen blir socialbidragsmottagare vid 22 års ålder. Aktiv arbetsmarknadspolitik hjälper lågutbildade och arbetslösa föräldrar att få en bättre position på arbetsmarknaden genom utbildning och förhandlingar om stabilare arbetskontrakt och förbättrade minimilöner (Rovny 2014). Knutell (2013) tar upp att inom kommunen kan en nyckel för att lättare etablera föräldrar på arbetsmarknaden vara goda samarbeten. Nära kontakt mellan familjerna och socialbyrån ökar helhetsperspektivet och ett samarbete med arbetsförmedlingen gör att aktuell information kan förmedlas. Genom att fungera som ett stöd för familjer kan man hjälpa dem att påverka sin egen situation, vilket är en utav de yttre skyddsfaktorerna som Lassander & Karila-Hietala (2017) tar upp i tabell 1 sidan 17.

8.2 Familjeförmåner

En familj som har ett barn löper direkt större risk för fattigdom. Detta kan motverkas genom stöd riktade till barnfamiljer (Karvonen & Salmi 2016). Familjeförmåner, som är det andra temat, kan bidra till en tryggare ekonomi och fungerar därför som skyddsfaktor mot barnfattigdom. Vårt resultat visar att på statlig nivå bör bidragen höjas för att få en mer barnfattigdomsreducerande effekt (Rovny 2014). Från tidigare forskning tar Karvonen & Salmi (2016) upp att det har blivit svårare för fattiga familjer att helt ta sig ifrån statligt stöd. Fattigdomsnivån är ett politiskt val där ett land kan se till att tjänster, institutioner och inkomstöverföringar lindrar omfattning och mängden av familjespecifika risker eller gör det svårare för familjer att förändra sina livssituationer. Dessa beslut tas alltså på en samhällsnivå och kan fungera som skydds- och riskfaktorer. Hur dessa beslut har en inverkan på barnet och dens familj, illustreras i figur 1 sidan 15 (Nordens välfärdscenarier 2012). Rauhut et al. (2006) tar upp att ensamstående föräldrar har det mest tufft eftersom de inte kan dela på gemensamma utgifter med en annan inkomsttagare. Detta är något som i sin tur påverkar barnens situation.

Vårt resultat visar att även på kommunal nivå kan man utveckla familjeförmånerna. De behöver både höjas (Angelin & Salonen 2012) och utvecklas till flera former som passar olika ändamål, till exempel ett för fritidssysselsättningar och hobbyer (Angelin & Salonen 2012; Salmi et al. 2012). Enligt vår teoretiska referensram kan man genom satsningar på familjeförmåner som möjliggör deltagande skapa skyddsfaktorer som motverkar social exkludering (Bäck-Wiklund 2010) och istället bygga ett stödjande nätverk (Lassander & Karila-Hietala 2017).

Från resultatet påpekar Eugster (2018) hur immigranter har mindre tillgång till olika socialbidrag och att arbetsmarknaden har satt dem i denna utsatta position. Rauhut et al. (2006) menar att immigranter är lätt exkluderade på grund av lagstiftning kring arbetsmarknaden. Från tidigare forskning håller Povlsen et al. (2018) med om att immigranter är en utsatt grupp. Det är inte någon skillnad hur pass bra socialbidragen och andra skyddande faktorer är om de utsatta inte har tillgång till dem (Eugster 2018). Möjlighet att få hjälp vid behov är en skyddande faktor (Lassander & Karila-Hietala 2017).

8.3 Social service

Sista temat är social service där kommuner kan erbjuda effektiva stödsystem till nyblivna föräldrar, så som ekonomirådgivning, hembesök och stödgrupper (Salmi et al. 2012; Knutell 2013). I teoretiska referensramen framkommer det att stöd för barn i ekonomiskt utsatta hushåll sker genom att skapa trygg fysisk och social miljö för barnen där de kan utvecklas som individer (Bäck-Wiklund 2010).

Uppväxtmiljön kan enligt tidigare forskning vara en riskfaktor (Copus et al. 2015; Fernqvist 2011) eller enligt den teoretiska referensramen en skyddsfaktor (Reuter 2019; Bäck-Wiklund 2010; Lassander & Karila-Hietala 2017). Resultatet framhäver att den fysiska miljön kan tryggas med daghem och skolor som har tillräckligt hög kvalitet (Salmi et al. 2012). Även genom tillräckliga hembesök där man kan upptäcka om barnen saknar väsentligheter, till exempel egen säng (Angelin & Salonen 2012).

Resultatet visar att investeringar i tidig utveckling hos barn är ekonomiskt gynnsamt för kommuner (Salmi et al. 2012). Daghem kan bryta det sociala arvet så att barn inte behöver bli socialbidragstagare i framtiden (Knutell 2013). Dagvården behöver även satsas på eftersom det möjliggör för föräldrarna att delta på arbetsmarknaden. (Bradshaw & Huby 2014). För föräldrar med skiftesjobb är det nödvändigt med daghem som har öppet dygnet runt (Knutell 2013). Från teoretiska referensramen styrks det att satsningar på kvalitativ dagvård kan bygga upp skyddsfaktorer mot barnfattigdom i barnets närmiljö (Reuter 2019). Tillräcklig personal med tillräckliga kompetenser på daghemmet kan försäkra att daghemmet agerar som en skyddsfaktor till barnet (Salmi et al. 2012).

Sociala nätverk utanför familjen kan agera som en skyddsfaktor i ett barns liv (Lassander & Karila-Hietala 2017). Från teoretiska referensramen tilläggs det även att den sociala miljön i sig är viktig för barnets utveckling och nödvändig för att barnet ska förstå vuxenvärlden (Bäck-Wiklund 2010). De sociala nätverken kan säkerställas genom att varje barn har tillgång till dator/mobil med internet (Angelin & Salonen 2012). Det behöver även ordnas gratis fritidssysselsättningar som ökar möjligheterna för fattiga barn att vara delaktiga och inte hamna i utanförskap (Angelin & Salonen 2012; Knutell 2013; Salmi et al. 2012).

9 DISKUSSION

Syftet med vår studie var att sammanställa data som lyfter fram åtgärder som kan minska eller förebygga barnfattigdom. I detta kapitel diskuteras om studien svarade på vår frågeställning. Vi diskuterar också utförandet av arbetets metod, etiska överväganden och ger förslag på fortsatt forskning. Kapitlet avslutas med våra slutord.

Arbetet följer en röd tråd genom att först presentera information om barnfattigdom, sedan riskerna för dem och dess inverkan på barnet för att slutligen sammanställa information om åtgärder för att motverka dem. Skyddsfaktorer togs med som teoretisk referensram eftersom satsningar på skyddsfaktorer kan minska riskerna både inom och utanför hemmet och förebygga att problem uppstår. Genom att känna till risk- och skyddsfaktorer är det lättare att få större förståelse för insatser och strategier i dess helhet.

9.1 Resultatdiskussion

Vår frågeställning för denna studie var: *Vilka insatser och strategier kan användas i bekämpning av barnfattigdom i en välfärdsstat?*

Frågeställningen besvarades genom att många olika insatser och strategier har presenterats i arbetet. Vissa presenterades mer övergripande medan andra presenterades som konkreta projekt. Resultatet i detta arbete är inte lätt summerat, vilket pekar på att detta område är komplicerat och kräver en rad olika insatser. I syfte att förenkla kan resultatet i arbetet summeras till tre teman som både forskning på kommunal och nationell nivå har tagit fasta på. Dessa teman är arbetsmarknadspolitik, familjeförmåner och social service.

Svaret på vår frågeställning blev följande:

Inom arbetsmarknadspolitik borde fokus ligga på att etablera föräldrar på arbetsmarknaden för att främja deras självförsörjning. Det är också viktigt att trygga arbetsförhållandena och att minimilönerna höjs för att försäkra skäliga inkomster som täcker de nödvändiga kostnaderna som familjen har.

Familjeförmåner behöver vara lättillgängliga, tillräckligt höga och finnas i tillräckligt stor omfattning. De sociala bidragen har inte följt med den ekonomiska utvecklingen sedan

lågkonjunkturen och därför har klyftan ökat bland befolkningen. Om familjer inte får tillräckligt höga förmåner är risken stor att de inte lyckas ta sig ur fattigdomen och kan då uppleva social exkludering när de inte har råd med samma saker som andra. Det behöver också finnas tillräckligt många olika sorters familjeförmåner eftersom olika familjer har olika behov. Det kan till exempel finnas en skild förmån för fritidssysselsättningar och skild för glasögon och internet. Familjeförmånerna behöver vara lättillgängliga för alla som har behov av dem, annars fyller förmånerna inte sin funktion.

Den sociala servicen ska vara tillräckligt omfattande för att trygga familjers vardag. Till exempel ekonomirådgivning kan hjälpa familjer att uppnå stabil ekonomi. Nyblivna föräldrar behöver få tidigt stöd samt kunna delta i stödgrupper. Det är viktigt med kvalitativa daghem och skolor där barnen får möjlighet till trygg utveckling. Daghem behöver finnas tillgängliga dygnet runt för att underlätta för föräldrar som har skiftesarbeten. Fritidssysselsättningar är viktiga för barnens sociala utveckling. Även hela familjen har nytta av kultur och hobbyer för att få paus från den utmanande vardagen. Därför behöver det finnas lättillgängliga kostnadsfria fritidssysselsättningar i kommuner.

Det som är viktigt att nämna om resultatet är att dessa rekommendationer inte nödvändigtvis går att applicera i varje kommun i praktiken. Alla stater, kommuner och familjers situationer ser olika ut. Det här arbetet kan däremot ge kunskaper och riktlinjer till de stater och kommuner som vill utveckla handlingsplaner för att åtgärda barnfattigdom. Till först krävs ändå en kartläggning av kommunens situation. Det framkommer även i resultatet att kommuner behöver finansiera i tvärvetenskaplig forskning för att kunna utveckla tjänster och förmåner som motsvarar familjernas behov.

9.2 Metoddiskussion

Metoden för arbetet var narrativ litteraturöversikt vilket utfördes väl enligt de steg som presenteras i figur 2. Innehållsanalysen har följt den induktiva processen. I efterhand har funderingar uppkommit om sökningen av artiklar borde ha utökats. Till vår studie gick 9 artiklar för analys. Detta kan ses som lite, men samtidigt hade artiklarna tillräcklig information för att besvara vår frågeställning. Däremot uppnåddes inte den riktlinjen i etiken om att ett tillräckligt stort antal artiklar ska tas med för att få en tillräckligt omfattande studie med olika perspektiv. Emellertid var de inkluderade artiklarna inne på samma spår

men kunde också kompletterade varandra. Ingen utav de inkluderade artiklarna motsa en annan och funderingar framkom om det är för lite forskat i ämnet.

I början av vår sökprocess hade vi utmaningar med att många artiklar tog upp absolut fattigdom istället för relativ. Vi fick omformulera våra sökord och dess kombinationer. Under vår pilotsökning testade vi våra sökord i en ytterligare databas än de som nämns i arbetet, men som inte gav oss några relevanta artiklar. Vi har funderat i efterhand om vi borde ha gjort vår sökning på fler ställen, till exempel Google Scholar. Men trots att vi inte gjorde en bredare sökning för att samla ihop mer material så är vi nöjda med de material som vi hittade. Vi önskar däremot att fler forskningar görs som behandlar åtgärder och strategier mot relativ barnfattigdom.

9.3 Fortsatt forskning

Efter detta arbete skulle det vara intressant med fler uppföljande forskningar av olika projekt som utförts för att minska barnfattigdom. Exempelvis få fram tydliga resultat från projekt som utförts över en längre tid eller satsningar på familjer som varit långbidragstagare. Förslag till fortsatt forskning är också intervjustudier om vad familjerna önskar för utveckling inom samhället som skulle hjälpa den ekonomiskt utsatta situationen. Kanske familjerna kan lyfta fram perspektiv som ännu inte har tagits i beaktande. Det skulle också vara intressant med fler forskningar som lyfter fram barnens perspektiv på att leva i ekonomiskt utsatta hushåll.

Vi vill också föreslå att statsvetenskapliga forskningar borde göras för att undersöka hur olika politiska beslut påverkar sist och slutligen de enskilda familjerna. Alltså att forskning borde göras över strukturer i länder under en längre tid för att se utveckling och samband. Av den kunskapen kunde till exempel familjeförmåner utvecklas på ett sätt som passar den levnadsstandard som förväntas idag.

9.4 Slutord

Efter utförandet av detta arbete har vi fått en inblick i hur pass komplicerat temat barnfattigdom är. I början av arbetet fanns det funderingar om hur barnfattigdom kan förekomma i en välfärdsstat överhuvudtaget. Svaret visade sig vara mer komplicerat än vad

som kan läggas fram i ett slutarbete. Finland har redan utvecklat åtgärder inom de tre teman som presenteras i analysen. Det verkar bara vara en fråga om att utveckla de system som redan finns så att de speglar dagens samhälle.

Vår slutsats är att för att bekämpa barnfattigdom behöver beslut tas på olika nivåer i samhället. Kommuner är styrda av politikerns beslut och därför är det främst på statlig nivå som arbetet mot barnfattigdom börjar. Därefter kan kommuner arbeta fram handlingsplaner mot barnfattigdom som följer de bestämmelser som finns i staten. Men för att hela processen i arbete mot barnfattigdom ska fungera behöver det finnas ett gott samarbete mellan de olika nivåerna från politiker, kommuner, socialarbetare och familjer.

Det har varit givande att få utforska barnfattigdom som är ett brett och komplex område. Det har gett oss en överblick i hur olika sociala problem är relaterade till varandra. Medvetenheten om hur mångfacetterat barnfattigdom är hjälper oss att i arbetslivet förstå vikten av att se på familjers situationer med helhetsperspektiv.

KÄLLOR

- Angelin, A. & Salonen, T., 2012, *Lokala handlingsstrategier mot barnfattigdom : Ett diskussionsunderlag framtaget för Kommission för ett socialt hållbart Malmö*. Tillgänglig: <http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/14800/Salonen.pdf;jsessionid=C50CCC0DBC16ECC3C18400B86336F178?sequence=2> Hämtad: 05.03.2020.
- Antonovsky, A., 2005, *Hälsans mysterium*, Natur och Kultur, Stockholm.
- Backman, J., 1998, *Rapporter och uppsatser*, Studentlitteratur, Lund.
- Barnskyddslag 13.4.2007/417, Finlands författningssamling. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417> Hämtad: 03.12.2019.
- Borge, H. I. A., 2012, *Resiliens : Risk och sund utveckling*, Studentlitteratur AB, Lund.
- Bradshaw, J. & Huby, M., 2014, Decomposing Child Poverty Reduction, *European Journal of Social Security*, 16(133), s. 26-50. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 01.03.2020.
- Bradshaw, J., Richardson, D. & Ritakallio, V-M., 2017, Child poverty and child well-being in Europe, *Journal of Children's Services*, 2(1), s. 18-36. Tillgänglig: Emerald Publishing Hämtad: 02.01.2020.
- Bryman, A., 2018, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 3 uppl., Liber AB, Stockholm.
- Bäck-Wiklund, M. & Lundström, T. (red.), 2010, *Barnens vardag i det senmoderna samhället*, Natur & Kultur, Stockholm.
- Cantillon, B., Parolin, Z. & Collado, D., 2019, A glass ceiling on poverty reduction? An empirical investigation into the structural constraints on minimum income protections, *Journal of European Social Policy*, s. 1-15. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 01.03.2020.

- Chzhen, Y. & Bradshaw, J., 2012, Lone parents, poverty and policy in the European Union, *Journal of European social policy*, 22(5), s. 123 –13. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 01.03.2020.
- Copus, A., Melo, P., Kaup, S., Tagai, G. & Artelaris, P., 2015, Regional poverty mapping in Europe- Challenges, advances, benefits and limitations, *Local economy*, 30(7), s. 742–764. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 01.03.2020.
- Coughlan, M. & Cronin, P., 2017, *Doing a literature review in nursing, health and social care*, 2 uppl., SAGE Publications, London.
- Elo, S. & Kyngäs, H., 2008, The qualitative content analysis process, *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), s. 107–115. Tillgänglig: Wiley Online Library Hämtad: 01.03.2020.
- Eugster, B., 2018, Immigrants and poverty, and conditionality of immigrants' social rights, *Journal of European Social policy*, 28(5), s. 452 –470. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 01.03.2020.
- Europeiska kommissionen, 2011, *Den europeiska plattform mot fattigdom och social utestängning : en europeisk ram för social och territoriell sammanhållning*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg.
- Fernqvist, S., 2011, Redefining participation? On the positioning of children in Swedish welfare benefits appeals, *Childhood*, 18(2) s. 227–241. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 15.12.2020.
- Forsberg, C., & Wengström, Y., 2016, *Att göra systematiska litteraturstudier : värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*, 4 uppl., Natur & Kultur, Stockholm.
- Forskningsetiska delegationen, 2013, *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland : Forskningsetiska delegationens anvisningar 2012*, Tillgänglig: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf Hämtad: 15.11.2019.

- Friberg, F., (red.), 2012, *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*, Studentlitteratur AB, Lund.
- Giddens, A. & Sutton, P., 2014, *Sociologi*, 5 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Halleröd, B., Ekbrand, H. & Bengtsson, M., 2015, In-work poverty and labour market trajectories: Poverty risks among the working population in 22 European countries, *Journal of European Social Policy*, 25(5), s. 473-488. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 20.12.2019.
- Harju, A., 2008, Barn och knapp ekonomi : En studie om barns erfarenheter och strategier, *Acta Wexionensia*, 137, s. 1-148. Tillgänglig: Växjö University Press Hämtad: 02.01.2020.
- Heggemann, H. & Helgeson, T., 2017, *Att mäta fattigdom*. Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2017/Att-mata-fattigdom/> Hämtad: 09.11.2019.
- Härtull, C., 2018, *Essays on income and income poverty of Swedish speakers and Finnish speakers in Finland*, Åbo Akademi University Press, Åbo.
- Institutet för hälsa och välfärd, 2016, *Ökad fattigdom bland barnfamiljer en risk för välbefinnandet*. Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/-/okad-fattigdom-bland-barnfamiljer-en-risk-for-valbefinnandet> Hämtad: 23.10.2019.
- Institutet för hälsa och välfärd, 2020, *Risk för fattigdom bland barn (IND. 228)*. Tillgänglig: <https://sotkanet.fi/sotkanet/sv/metadata/indicators/228> Hämtad: 04.03.2020.
- Jacobsen, D. I., 2007, *Förståelse, beskrivning och förklaring -Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, Lund, Studentlitteratur.
- Knutell, J., 2013, *På dagordningen : Reportage om lokala insatser mot barnfattigdom*, Nilsson & Bergholm Söder AB.
- Lapsiasia, *FN:s konvention om barnets rättigheter*. Tillgänglig: <http://lapsiasia.fi/sv/lapsen-oikeudet/> Hämtad: 05.04.2020.

- Lassander, M. & Karila-Hietala, R., 2017, *Nuoren mielen ensiapu – Mielenterveysosastusta lasten ja nuorten kohtaamiseen*, 2 uppl., AS Aktaprint, Tallinn.
- Marx, I., Nolan, B. & Olivera, J., 2014, The Welfare State and Anti-Poverty Policy in Rich Countries, *IZA Discussion Paper*, 8154, Tillgänglig: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit Institute Hämtad: 01.03.2020.
- Nationalencyklopedin, *arbetsmarknadspolitik*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/arbetsmarknadspolitik> Hämtad 15.04.2020.
- Nordens välfärdscenter, 2012, *Nordens Barn – Tidiga insatser för barn och familjer*. Tillgänglig: https://nordicwelfare.org/wp-content/uploads/2018/02/1-TidigaInsatser_enk.pdf Hämtad: 09.01.2020.
- Povlsen, L., Regber, S., Fosse, E., Eklund Karlsson, L. & Gunnarsdottir, H., 2018, Economic poverty among children and adolescents in the Nordic countries, *Scandinavian Journal of Public Health*, 46(20), s. 30-37. Tillgänglig: EBSCO Hämtad: 09.11.2019.
- Rauhut, D., Lingärde, S. & Alander, N., 2006, *Om barnfattigdom: ansvar, insatser och orsaker*, FoU-enheten, Stockholms stad, Stockholm.
- Reuter, A., 2019, *Identifiera skydds- och riskfaktorer*. Tillgänglig: <https://www.rikshandboken-bhv.se/metoder--riktlinjer/identifiera-skydds--och-riskfaktorer> Hämtad: 08.01.2020.
- Rovny, A., 2014, The capacity of social policies to combat poverty among new social risk groups, *Journal of European Social Policy*, 24(5), s. 405–423. Tillgänglig: Sage Journals Hämtad: 01.03.2020.
- Salmi, M., Mäkelä, J., Perälä, M-L. & Kestilä, L., 2012, *Lapsi kasvaa kunnassa : miten kunta voi tukea lasten hyvinvointia ja vähentää syrjäytymisen riskejä*, 1. Tillgänglig: Julkari. Hämtad: 05.03.2020.
- Statistikcentralen, 2018, *Tulonjakotilasto 2016*. Tillgänglig: https://www.stat.fi/til/tjt/2016/02/tjt_2016_02_2018-03-23_fi.pdf Hämtad: 20.04.2020.

Statistikcentralen, 2020, *Risk för fattigdom eller social utestängning efter Ålder*,
Risk för fattigdom eller social utestängning, Uppgifter och År. Tillgäng-
lig: [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/sv/StatFin/StatFin__eli__eot__koyh/stat-
fin_eot_pxt_11pe.px/table/tableViewLayout1/](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/sv/StatFin/StatFin__eli__eot__koyh/stat-fin_eot_pxt_11pe.px/table/tableViewLayout1/) Hämtad: 23.10.2019.

Statistikcentralen, uppdaterad: 01.03.2019, *Låginkomsindikatorer 1990–2017*. Tillgäng-
lig: [http://www.stat.fi/til/tjt/2017/01/tjt_2017_01_2019-03-
01_tau_001_sv.html](http://www.stat.fi/til/tjt/2017/01/tjt_2017_01_2019-03-01_tau_001_sv.html) Hämtad: 30.10.2019.

BILAGA 1 SÖKPROCESSEN

Databas	Datum	Sökord	Antal träffar	Urval 1	Urval 2
Sage Journals	1.3.2020	Nyckelord: poverty. Hela texten: Nordic welfare	40	6	4
Sage Journals	2.3.2020	Nordic, Finland AND [Title poverty] AND [[Abstract family] OR [Abstract families]]	10	1 (+ 3 samma från sökningen innan)	1
Julkari	5.3.2020	Lapsiköyhyys	31	2	1

BILAGA 2 INKLUDERADE ARTIKLAR

Nr.	Författare	Årtal	Titel	Syfte	Resultat
1	Knutell, J.	2013	På dagordningen - Reportage om lokala insatser mot barnfattigdom	Ge verkliga och tydliga exempel på hur kommuner kan börja sitt arbete mot barnfattigdom och dess konsekvenser för barn.	Samling av Sveriges några kommuns insatser mot barnfattigdom och dess konsekvenser för barn.
2	Bradshaw, J. & Huby, M.	2014	Decomposing child poverty reduction	Jämför olika Europeiska länders taktik för att minska barnfattigdom.	Överlag var barnförmåner och arbetslöshetsförmåner mest effektiva på att minska barnfattigdom.
3	Rovny, A. E.	2014	The capacity of social policies to combat poverty among new social risk groups	Ser på hur olika stödpaket hjälper riskgruppen för fattigdom.	Olika formers stöd behövs för att minska fattigdomen men vissa stödpaket hjälper vissa riskgrupper mer än andra.
4	Eugster, B.	2018	Immigrants and poverty, and conditionality of immigrants' social rights	Ser på varför immigranter löper stor risk för fattigdom.	Lättare tillgång till landets stöd och arbetsmarknad minskar risken för fattigdom.
5	Cantillon, B., Parolin, Z. & Collado, D.	2019	A glass ceiling on poverty reduction, an Empirical investigation into the structural constraints	Undersöker hur förändringar i låga löner påverkar arbetslösa hushåll och om det är det fattigdomsreducerande.	Välfärdsstater arbetar för att höja minilönerna men möter inte arbetarnas faktiska behov.

6	Chzhen, Y. & Bradshaw, J.	2012	Lone parents, poverty and policy in the European union	utvärderar den potentiella effekten av sociala överföringsinkomster till ensamförsörjare.	Lägre barnfattighetsnivåer finns i länder med generösa överföringsinkomstpaket.
7	Salmi, M., Mäkelä, J., Perälä, M-L. & Kestilä, L.	2012	Lapsi kasvaakunnassa – miten kunta voi tukea lasten hyvinvointia ja vähentää syrjäytymisen riskejä	Skapa stödunderlag till kommuner för att kunna arbeta för att minska ojämlikhet i barndomen.	Samling av långsiktiga åtgärder för att öka levnadsvillkoren för barn och på så sätt undvika ojämlikhet.
8	Salonen, T. & Angelin, A.	2012	Lokala handlingsstrategier mot barnfattigdom : Ett diskussionsunderlag framtaget för Kommission för ett socialt hållbart Malmö	Fördjupa förståelsen och utrymmet för handling för att minska ekonomisk utsatthet hos barnfamiljer på lokal nivå.	Presentation av olika handlingsstrategier som kan minska barnfattigdom och öka barns levnadsvillkor.
9	Marx, I., Nolan, B. & Olivera, J.	2014	The welfare state and anti-poverty policy in rich countries	Syftet är att lyfta fram några viktiga aspekter av den senaste ekonomiska forskningen om välfärdsstaten och fattigdomspolitik i rika länder och utforska deras konsekvenser.	Sammanställer olika handlingsmodeller som välfärdsstater har för att bekämpa fattigdom.